KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 26.9.2006
KOM(2006) 549 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Monitorovací zpráva o stavu připravenosti Bulharska a Rumunska na členství v EU

OBSAH

1.	Úvod	3
2.	Shrnutí nálezů získaných monitorováním	3
2.1.	Bulharsko	4
2.2.	Rumunsko	5
3.	Ochranná a ostatní opatření	7
3.1.	Nástroje platné pro všechny členské státy	7
3.2.	Nástroje vycházející ze Smlouvy o přistoupení	8
3.3.	Doprovodná opatření plánovaná pro přistoupení Bulharska a Rumunska	9
3.3.1.	Soudnictví a boj proti korupci	9
3.3.2.	Zemědělské fondy	11
3.3.3.	Bezpečnost potravin	11
3.3.4.	Letecká bezpečnost	12
4.	Závěr	13
PŘÍLOHA K ZEMI: BULHARSKO		14
PŘÍLOHA K ZEMI: RUMUNSKO		33

1. Úvod

V roce 2002 Evropská rada oznámila svůj záměr přijmout Bulharsko a Rumunsko do Evropské unie v roce 2007 za předpokladu, že dostatečně postoupí kupředu při plnění kriterií stanovených pro členství. Přístupová jednání byla dokončena v prosinci roku 2004. Smlouva o přistoupení[1] byla podepsána v dubnu roku 2005. K dnešnímu datu smlouvu ratifikovalo Bulharsko, Rumunsko a 21 členských států. Proces ratifikace probíhá ve zbývajících čtyřech členských státech. Ve smlouvě se uvádí, že Bulharsko a Rumunsko p řistoupí ke dni 1. ledna 2007, pokud Rada na doporučení Komise nerozhodne přistoupení zemí odložit na 1. leden 2008.

Komise ve své zprávě z května roku 2006[2] konstatuje, že obě země by měly být p řipraveny na členství ke dni 1. ledna 2007 za předpokladu, že se budou zabývat celou řadou zbývajících nevyřešených otázek. Komise naznačila, že na začátku října podá znovu zprávu o stavu připravenosti obou zemí.

V této zprávě Komise posuzuje pokrok obou zemí od května roku 2006. Potvrzuje se zde, že Bulharsko a Rumunsko pokročily v dokončování příprav na členství a prokázaly svou schopnost uplatňovat zásady a právní předpisy k 1. lednu 2007. Dosáhly vysokého stupně právního souladu. Komise však nalezla i celou řadu oblastí, kde její obavy p řetrvávají, a rovněž oblasti, ve kterých Komise zahájí příslušná opatření s cílem zajistit řádné fungovaní EU, jestliže dané země nezjednají okamžitě nápravu. Oběma zemím se d ůrazně doporučuje, aby řádným způsobem využily zbývající měsíce před přistoupením k vyřešení zbývajících otázek.

2. Shrnutí nálezů získaných monitorováním

V této části je shrnut pokrok obou zemí zaznamenaný od května roku 2006. Zpráva se v první řadě zaměřuje na oblasti zdůrazněné v závěru zprávy z května roku 2006, poněvad ž v těchto otázkách bylo nutno jednat okamžitě nebo bylo třeba vyvinout zvýšené úsilí. V případě Bulharska se jedná o systém soudnictví, boj proti korupci, policejní spolupráci a boj proti organizovanému zločinu, legalizaci výnosů z trestné činnosti, integrovaný administrativní a kontrolní systém, přenosnou spongiformní encefalopatii (TSE) a finanční kontrolu. V případě Rumunska se jedná o zvýšenou pozornost systému soudnictví, boj proti korupci, integrovaný administrativní a kontrolní systém, platební agentury, TSE a propojitelnost daňových systémů.

Kromě výše uvedeného zpráva stručně zdůrazňuje pokrok učiněný při plnění politických a hospodářských měřítek a kriterií stanovených v *acquis*.

2.1. Bulharsko

---

[1] Smlouvu o přistoupení tvoří smlouva mezi všemi dosavadními členskými státy a Bulharskem a Rumunskem, protokol o podmínkách a pravidlech přijetí obou zemí a akt o podmínkách p řistoupení a úpravy zakladatelských Smluv Unie.

[2] Sdělení Komise KOM(2006) 214 ze dne 16. května 2006.

Reforma **systému soudnictví** pokročila do určité míry. Zavedla se pravidla pro stanovení objektivních postupů při jmenování a hodnocení smírčích soudců. Průběh předsoudního řízení se zlepšil zavedením zrychleného řízení. Je nutno pokračovat s reformováním Nejvy šší soudní rady, zejména zabezpečit její spolehlivost a kapacitu účinně spravovat problematiku výkonu soudnictví za účelem dosažení *průhlednosti a účinnosti soudních řízení*. Přetrvávají problémy s naplňováním trestněprávních postupů. Navíc nebyl dosud p řijat ani občanský soudní řád, ani zákon o soudech a musí se změnit Ústava.

Přijetím změn zákonů o politických stranách a o uveřejňování údajů o majetku vysoce postavených úředníků se upevnil právní rámec **boje proti korupci**. Všichni ministři zve řejnili na internetu prohlášení o svém majetku. Lze však poukázat na několik málo konkrétních případů vyšetřování nebo stíhání z důvodu obvinění pro korupci na vyšších pozicích. Případy korupce jsou i nadále problematické. Veřejná správa, včetně orgánů vybírajících daně na hranicích a orgánů místní samosprávy, jsou tímto nebezpečím ohro ženy nejvíce.

Bulharská právní úprava **praní špinavých peněz** odpovídá z velké části ustanovením *acquis*. K dnešnímu dni postoupilo provádění právních předpisů jen omezeně, a proto nelze konstatovat úspěšné stíhání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti.

Počet případů úspěšně stíhaných osob obviněných z **organizovaného zločinu** je stále nízký. Zatím nebyly zavedeny spolehlivé statistické záznamy. Vzrostl počet případů ú činného prosazování práva a byl zaznamenán úspěch i při ničení zločineckých sítí (v n ěkterých případech za spolupráce členských států EU). Vzájemná spolupráce orgánů podílejících se na boji s organizovaným zločinem je však stále nedostatečná. Majetkový prospěch získaný z trestné činnosti stát systematicky nezabavuje.

Nedávno úspěšným způsobem pokročilo i zřizování integrovaného administrativního a kontrolního systému. K dokončení systému evidence půdy / geografického informačního systému je stanoven krátký časový harmonogram, a proto není zajištěna nezbytná kvalita zbývající práce. Proces propojování evidence zemědělců se systémem evidence půdy a geografického informačního systému je navíc opožděn. Existuje reálné nebezpečí, že integrovaný administrativní a kontrolní systém nebude v Bulharsku ke dni přistoupení řádn ě fungovat. K zajištění jeho provozu bude třeba pokračovat ve vyvíjeném úsilí a v n ěkterých oblastech jej dokonce i zvýšit.

Bulharsko zásadním způsobem pokročilo v otázce sběru a nakládání s těly mrtvých zvířat a s vedlejšími produkty živočišného původu z hlediska ochrany před nákazou přenosnou spongiformní encefalopatidou (**TSE**). Nezbytná opatření se sice přijala, Bulharsko však musí zajistit jejich účinné provádění.

V oblasti **finanční kontroly** se u některých předmětných struktur pokročilo v procesu akreditace rozšířeného decentralizovaného prováděcího systému (EDIS). Úsilí vyvíjené k upevňování a prohlubování kapacity vyhrazené na správu strukturálních fondů však musí být znásobeno. Systém zatím akreditován nebyl.

Výše uvedené oblasti byly v květnové zprávě výslovně označeny jako oblasti, kterými je

nutno se pozorně zabývat. Nálezy získané monitorováním ostatních otázek, jež v květnu roku 2006 dosud vyřešeny nebyly, jsou tyto. K oblastem upraveným *acquis* lze uvést, že se značně pokročilo v některých otázkách zemědělství, rybolovu, ochrany spotřebitele a zdraví, sociální politiky a zaměstnanosti. To znamená, že v Bulharsku v současné době probíhají přípravy ve většině oblastí *acquis*.

Současný stav se musí zlepšit v celé řadě oblastí, jako je sociální začlenění, sociální dialog, nediskriminace a veřejné zdraví, pojištění motorových vozidel, jaderná bezpečnost, životní prostředí, finanční řízení a kontrola budoucích strukturálních fondů a v neposlední řadě i choroby zvířat.

Bulharsko postoupilo ještě dále při prohlubování makroekonomické stabilizace a prosazování hospodářské reformy. Současný průběh reformy by mu měl umožnit vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v Unii.

Celkem došlo v jistém smyslu k pozitivnímu vývoji v těchto oblastech: obchodování s lidmi, ochrana dětí a ochrana a začleňování menšin. Omezeného pokroku se dosáhlo v oblasti podmínek ve vazebních zařízeních, zacházení se zdravotně postiženými osobami, systému péče o duševně postižené osoby a ve zpravodajství. Ve vyvinuté aktivitě je třeba pokračovat. Bulharsko musí navíc zajistit, aby pokračovala reforma veřejné správy.

2.2. Rumunsko

Pokračuje reforma **systému soudnictví.** Vrchní rada soudců a státních zástupců se začala zabývat základními otázkami, jako je sjednocování výkladu a aplikace práva, objem pracovních sil a pracovní zátěž. Zlepšily se pracovní podmínky, poněvadž bylo na všech soudech a státních zastupitelstvích instalováno moderní počítačové vybavení. Naprosto konstantní výklad a uplatňování zákona všemi soudy však zatím zajištěn není. Někteří zvolení členové Vrchní rady soudců a státních zástupců se mohou i nadále stát předmětem střetu zájmů při provádění prověrek nebo při řešení jednotlivých otázek profesní etiky. Tato skutečnost má dopad na dobré jméno tohoto úřadu. Dosud nebyly podniknuty žádné kroky k vyřešení problému nedostatku řídících struktur Ministerstva pro věci veřejné (Pozn. překl.: toto ministerstvo má plnit úlohu nejvyššího státního zastupitelství s tím rozdílem, že je vybaveno ministerskými pravomocemi) tak, jak je popsán v nedávné výro ční zprávě.

Práce pokračuje i v **oblasti boje proti korupci**. Zavedla se trestněprávní odpovědnost právnických osob a byly přijaty nové právní předpisy ke zpřísnění pravidel financování politických stran. Nadále roste objem a zvyšuje se i kvalita nestranného vyšetřování Národního ředitelství pro boj s korupcí (National Anti-Corruption Directorate) případů obvinění z korupce na vyšších pozicích. Je však třeba prokázat jednoznačnou politickou v ůli, že kladný vývoj v potírání korupce je nezvratný a bude pokračovat. V Parlamentu toti ž došlo k určitým pokusům zásadním způsobem omezit výše zmíněné úsilí. Korupce z ůstává i nadále velkým problémem při výkonu místní samosprávy.

Nedávno úspěšně pokročilo zřizování **platebních agentur** a **integrovaného administrativního a kontrolního systému**.

V souvislosti s platebními agenturami je třeba vyřešit celou řadu otázek týkajících se v časného zprovoznění spolehlivého systému IT, přiměřeného počtu zaměstnanců, vhodného vybavení a zajištění příslušných kancelářských prostor a týkajících se v neposlední řadě i neúplnosti většiny řídicích a kontrolních postupů.

Stejně tak bude třeba vyřešit celou řadu otázek integrovaného administrativního a kontrolního systému, jakými jsou včasné zprovoznění příslušného systému IT, krátký časový harmonogram k dokončení systému evidence půdy / geografického informačního systému a jeho kvalita. Ke kontrolování přímo na místě musí být přijati a vyškoleni noví zaměstnanci, musí se nakoupit vybavení a dokončit procedurální příručky.

Existuje reálné nebezpečí, že platební agentury a integrovaný administrativní a kontrolní systém nebudou v Rumunsku ke dni přistoupení řádně fungovat. K zajištění jeho provozu je třeba po celou zbývající dobu usilovně pracovat na jeho zavedení.

Rumunsko zdárně řeší otázku sběru a nakládání s těly mrtvých zvířat a s vedlejšími produkty živočišného původu (**TSE**). Zatím však stále probíhá podrobný program ke z řízení slučitelného systému. Značně pokročilo propojování **daňových** systémů IT. Rumunsko úspěšně dokončilo nezbytné testy výkonnosti **hlavních systémů IT v sou časné době plní** příslušné závazky.

Výše uvedené oblasti byly v květnové zprávě výslovně označeny jako oblasti, kterými je nutno se pozorně zabývat. Nálezy získané monitorováním ostatních otázek, jež v květnu roku 2006 dosud vyřešeny nebyly, jsou tyto.

K oblastem upraveným *acquis* lze uvést, že se značně pokročilo v několika otázkách: jako regionální politika (přestože zde je především nutné zvýšit úsilí při budování kapacity k provádění strukturálních fondů), ochrana životního prostředí, spravedlnost a vnitřní věci a práva z duševního vlastnictví. To znamená, že Rumunsko se nyní připravuje ve většině oblastí *acquis*.

Současná situace se však musí postupně zlepšovat v celé řadě oblastí jako: sociální politika a zaměstnanost (včetně ochrany veřejného zdraví), geneticky modifikované organismy, pojištění motorových vozidel, kapitálové požadavky kladené na úvěrové ústavy a investiční společnosti, praní špinavých peněz a boj s podvody a korupcí, finanční řízení a kontrola budoucích strukturálních fondů a v neposlední řadě i oblast chorob zví řat.

Rumunsko postoupilo ještě dále při prohlubování makroekonomické stabilizace a prosazování hospodářské reformy. Současný průběh reformy by mu měl umožnit vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v Unii.

Celkem došlo v jistém smyslu k pozitivnímu vývoji v těchto oblastech: obchodování s lidmi, podmínky ve vazebních zařízeních, restituce majetku a ochrana dětí. Omezeného pokroku se dosáhlo v otázkách zacházení se zdravotně postiženými osobami, systému pé če o duševně postižené osoby, ochraně a začleňování menšin. Ve vyvinuté aktivitě je třeba pokračovat. Rumunsko musí kromě toho zajistit pokračování reformy veřejné správy a

plný soulad s vnějšími stanovisky EU (například se stanoviskem k Mezinárodnímu trestnímu soudu)

3. Ochranná a ostatní opatření

Po přistoupení bude Komise sledovat provádění *acquis* jako u každého jiného členského státu. Případně bude uplatňovat veškeré nástroje dostupné na základě **práva EU (*acquis*)**, což ostatně činí u jakéhokoliv členského státu. Pouze pro Bulharsko a Rumunsko jsou navíc zvláštní nástroje platné, zakotvené ve **Smlouvě o přistoupení**.

V části 3.1 je uveden přehled nástrojů dostupných podle právní úpravy *acquis*. V části 3.2 jsou popsány nástroje vycházející ze Smlouvy o přistoupení. Část 3.3 obsahuje charakteristiku doprovodných opatření vypracovaných speciálně pro přistoupení Bulharska a Rumunska.

3.1. Nástroje platné pro všechny členské státy

Tyto nástroje se skládají z nezbytných ochranných a nápravných opatření, které Komise musí použít k odstranění nedostatku, jenž může bránit řádnému fungování politik EU. Patří sem ochranná opatření, finanční opravy fondů EU, opatření v oblasti politiky hospodářské soutěže a postupu v případě protiprávního jednání[3]. Vycházejí z právní úpravy ***acquis***.

Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie navíc bude i po přistoupení nadále sledovat některé aspekty související s dodržováním lidských práv v obou zemích, přičemž se zaměří na boj proti rasismu a s ním souvisejícími projevy diskriminace a na prosazování kladného přístupu k začleňování menšin. Rozsah místní příslušnosti Evropského střediska pro sledování rasismu a xenofobie, jenž zahrnuje všechny členské státy, již byl rozšířen i na Bulharsko a Rumunsko.

Ochranná opatření založená na ustanovení *acquis* může každý členský stát po přistoupení použít v mnoha oblastech politik (v dopravě, bezpečnosti potravin, bezpečnost letectví atd.). Uvedená opatření jsou dodržována tak dlouho, dokud se původní problémy neodstraní. Rozhodovací postupy závisí na příslušných právních předpisech EU, a proto se mohou odlišovat podle oblastí politik. Ustanovení *acquis* například upravují na několika místech opatření k zajištění bezpečnosti potravin v rámci EU. U každé choroby zvířat nebo rostlin popisují nejrůznější směrnice přesně nezbytná opatření, která je třeba přijmout, objeví-li se nákaza ve stávajícím nebo v novém členském státě. Taková opatření spočívají často v zákazu vývozu některých zvířat nebo produktů z členského státu postiženého nákazou na vnitřní trh, dokud šíření choroby není pod kontrolou či dokud choroba není zlikvidována. Komise může rozhodovat o opatřeních bezpečnosti potravin, jakmile získá kladné stanovisko Stálého výboru EU pro potravinový řetězec a zdraví zvířat. Výbor rozhoduje podle hlasování kvalifikované většiny.

---

[3] Jestliže ustanovení *acquis* nejsou řádným způsobem uplatňována v členském státu, mohou se soukromoprávní i veřejnoprávní subjekty obracet na vnitrostátní soudy, aby právo Společenství prosadily a v konečné fázi i na Evropský soudní dvůr, kde vládám hrozí nebezpečí, že budou odsouzeny.

Komise může uplatňovat ochranná opatření ve vztahu k fondům EU, včetně finančních oprav. Jakýkoliv nedostatek při řádném využívání fondů EU může zapříčinit zpoždění platby finančních prostředků nebo umožnit Komisi, aby požadovala finanční opravu (např. snížení budoucích plateb) nebo vrácení plateb.

V případě **zemědělských fondů** jsou v *acquis* zakotveny různé druhy kontrol. Zaprvé, členské státy jsou vázány povinností mít akreditované a účinné platební agentury k zabezpečení řádného spravování a kontroly výdajů v zemědělství. Zadruhé, členské státy musí povinně provozovat funkční kontrolní systémy (především se jedná o fungující integrovaný administrativní a kontrolní systém) za účelem vyplácet zemědělcům finanční prostředky přímo a hradit části výdajů na rozvoj venkova (zejména se tak má zabránit podvodným praktikám a nepravidelným platbám). Zatřetí, jestliže členské státy řádným zp ůsobem neprovozují takové kontrolní systémy, Komise na základě ustanovení *acquis* rozhodne *ex-post* o finančních opravách vzájemným prověřením účetních postupů. V takovém případě Komise odmítá podílet se finančně na úhradě výdajů v zemědělství. Zbývá dodat, že pokud Komise dospěje k závěru, že nejsou dodržovány právní předpisy Společenství nebo že jsou fondy EU využívány nevhodně či protiprávně, je oprávněna pozastavit nebo dočasně u jednotlivých případů omezit platbu záloh.

V případě **strukturálních fondů** jsou v *acquis* zakotveny čtyři druhy kontrol, jež mohou případně vést k provedení finančních oprav. Zaprvé, každý členský stát musí předložit operační programy a uvést, jak budou finanční prostředky v každém odvětví použity. Komise musí uvedené programy před provedením platby schválit. Nelze vyplatit žádnou zálohu, dokud Komise programy formálně neschválí. Zadruhé, každý členský stát musí prokázat, že zajistil příslušné řídicí, certfikační a kontrolní orgány. Pokud Komise shledá, že uvedené orgány nefungují účinným způsobem, nebudou uskutečněny žádné předběžné platby. Zatřetí, vyplácení finančních prostředků ve prospěch zmíněného programu či zmín ěných programů lze přerušit, pozastavit nebo zrušit, jestliže Komise na základě svých nálezů pojme jistá podezření nebo odhalí případy nesrovnalostí či podvodného jednání (v četně korupčních praktik). Závěrem je třeba k tomuto druhu ochranných opatření uplat ňovaných u fondů EU dodat, že k finančním opravám může docházet u jednotlivých nebo systémových nesrovnalostí odhalených při pravidelných následných kontrolách.

3.2. Nástroje vycházející ze Smlouvy o přistoupení

Podle Smlouvy o přistoupení existují tři druhy ochranných opatření: hospodářská ochranná opatření, ochranná opatření vnitřního trhu a ochranná opatření v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí[4]. Tato ochrana může platit po dobu až tří let. Poslední dva uvedené druhy ochranných opatření mohou být uplatněny před přistoupením. Jestliže budou opatření uplatněna, budou se dodržovat tak dlouho, dokud Komise nerozhodne o jejich zrušení na základě vyřešení předmětných problémů.

Kromě toho existují dva druhy přechodných opatření, jež jsou rovněž rozvedeny dále v textu.

[4] Viz příslušná ustanovení článků 36, 37 a 38 Smlouvy o přistoupení.

Hospodářská ochranná opatření lze uplatnit při řešení závažných hospodářských problém ů v současných nebo v nových členských státech po přistoupení.

Ochranných opatření **vnitřního trhu** lze využít tehdy, jestliže nový členský stát závažně porušuje fungování vnitřního trhu nebo tak může učinit. Komise je oprávněna přijmout p říslušná opatření jako: znemožnit takovému státu, aby využíval výhody některých právních předpisů upravujících vnitřní trh. Tato ochranná opatření pojímají vnitřní trh v širokém smyslu, tj. nejen ve smyslu výkladu čtyř svobod, ale i ve smyslu odvětvových politik (nap ř. hospodářské soutěže, zemědělství, dopravy, telekomunikací, energetiky, ochrany spot řebitele a zdraví, ochrany životního prostředí atd.), pokud mají účinky i v jiném státě.

Ochranná opatření v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí dovolují jednostranné pozastavení platnosti povinností stávajících členských států v oblasti soudní spolupráce ve vztahu k dotčenému státu v otázkách občanskoprávních i trestněprávních věcí, jestliže tyto povinnosti jsou součástí právních nástrojů řídících se zásadou vzájemného uznávání. Takto lze postupovat v případě závažných nedostatků, resp. nebezpečí vzniku závažných nedostatků ve dvou uvedených oblastech.

Přechodná opatření obsahuje i Smlouva o přistoupení. První kategorie opatření jsou opatření, která byla vyjednána pro několik oblastí s cílem předejít možným regionálním či odvětvovým poruchám v nových či ve starých členských státech. Volný pohyb pracovníků z nových členských států například mohou členské státy omezit až na dobu sedmi let po p řistoupení. Přístup k tuzemským trhům silniční dopravy (kabotáži) je dočasně omezen.

Smlouva o přistoupení v neposlední řadě předjímá i druhou kategorii přechodných opat ření, k nimž se Komise může uchýlit v tříletém období[5] od přistoupení, týká-li se to právní úpravy v oblasti veterinářství, rostlinolékařství a bezpečnosti potravin. Cílem těchto opat ření je znemožnit například neodpovídajícím potravinářským zařízením prodej jejich produktů na vnitřním trhu po přechodnou dobu nejvýše tří let. Po dané období je takovým zařízením dovoleno vyrábět pouze produkty se zvláštním označením a pouze na tuzemském trhu. Po uplynutí přechodného období musí splňovat právní předpisy EU nebo jejich provoz musí být zrušen.

3.3. Doprovodná opatření plánovaná pro přistoupení Bulharska a Rumunska

Na základě výsledků této zprávy Komise případně přijme nápravná opatření k zajištění fungování politik EU. Týká se to případů v oblasti bezpečnosti potravin, letecká bezpe čnost, zemědělských fondů EU, soudnictví a boje proti korupci, jak je popsáno dále v textu. V případě odhalení dalších nedostatků před přistoupením či po něm budou přijata rovnocenná vhodná opatření s cílem zajistit řádné fungování politik EU.

3.3.1. Soudnictví a boj proti korupci

Ze zprávy vyplývá, že je třeba ještě více pokročit v reformě soudnictví a v boji proti organizovanému zločinu a korupci. Komise zavede mechanismus, který bude napomáhat vzájemné spolupráci a ověřovat zdárný vývoj v uvedených oblastech po přistoupení. Bude

[5] Článek 42 a přílohy 6 a 7 aktu o přistoupení.

se přitom vycházet z ustanovení článků 37 a 38 aktu o přistoupení.

Bulharsko a Rumunsko budou pravidelně předkládat zprávy o pokroku dosaženém při řešení konkrétních srovnávacích standardů. První zpráva by měla být předložena ke dni 31. března 2007. Komise zajistí odbornou pomoc k budování spolupráce z vlastních i z cizích zdrojů a bude nápomocna při reformě a prověřování průběhu dalšího rozvoje. Poté Komise do června informuje Evropský parlament a Radu o konkrétním pokroku. Ve zprávách Komise se bude posuzovat, zda byly splněny srovnávací standardy, nutnost jejich úpravy a případně může být vznesena žádost o předložení dalších zpráv. Tento mechanismus bude fungovat tak dlouho, dokud srovnávací standardy nebudou splněny.

Jestliže země srovnávací standardy vhodným způsobem nesplní, použije Komise ochranná opatření uvedená ve Smlouvě o přistoupení. Důsledkem opatření může být pozastavení platnosti závazku současných členských států uznávat v rámci zásady vzájemného uznávání rozhodnutí vydané soudy nebo státními zástupci dotčených zemí, a tedy i vykonávat soudní příkazy.

Na základě nálezů této zprávy jsou srovnávacími standardy, jenž je třeba řešit, tyto:

Bulharsko

– přijmout změny Ústavy, kterými se odstraní nejednoznačnost v otázce nezávislosti a spolehlivosti systému soudnictví,

– přijetím a provedením nového systému soudnictví a nového občanského soudního řádu zajistit průhlednější a účinnější řízení před soudem, předložit zprávu o dopadu nových právních předpisů, trestního řádu a správního řádu, především ve fázi předsoudního řízení,

– pokračovat v reformě soudnictví s cílem prohloubit profesionální přístup, spolehlivost a účinnost, vyhodnotit dopad uvedené reformy a ročně zveřejňovat výsledky,

– vést profesionální a nestranné vyšetřování případů obvinění z korupce na vyšších pozicích, předkládat zprávy o vnitřních prověrkách veřejných orgánů a o zveřejňování údajů o majetku vysoce postavených úředníků,

– přijmout další opatření k zabránění korupčnímu jednání a k jeho potlačení (především na hranicích a při jednání s úřady místní samosprávy),

– provést strategii k boji s organizovaným zločinem zaměřenou na závažnou trestnou činnost, praní špinavých peněz, jakož i na systematické zabavování majetkového prospěchu získaného z trestné činnosti a jeho propadnutí státu, předkládat zprávy o novém a probíhajícím vyšetřování, o nových obžalobách a o nových vynesených odsuzujících rozsudcích.

Rumunsko

– zajistit průhlednější a účinnější řízení před soudem, zejména posílením kapacity

a spolehlivosti Vrchní rady soudců a státních zástupců, sledovat dopad nového ob čanského soudního řádu a nového trestního řádu a předkládat o tom příslušné zprávy,

– podle plánu zřídit Úřad pro otázky prověřování bezúhonnosti odpovědný za prově řování majetku, neslučitelnosti a případného střetu zájmů a za vydávání předepsaných rozhodnutí, na jejichž základě jsou přijímány odrazující sankce,

– upevňovat a prohlubovat již dosažený pokrok, pokračovat v profesionálním a nestranném vyšetřování případů obvinění z korupce na vyšších pozicích,

– přijmout další opatření k zabránění korupčnímu jednání a k jeho potlačení (především na úřadech místní samosprávy).

Po konzultaci členských států Komise přijme rozhodnutí provádějící a určující modality uvedeného mechanismu. Vstoupí v účinnost ke dni 1. ledna 2007. Tento přehled srovnávacích standardů bude změněn, jestliže některá ze zemí dosáhne ještě před p řistoupením souladu s jedním či více srovnávacími standardy.

3.3.2. Zemědělské fondy

V Bulharsku a v Rumunsku existuje reálné nebezpečí, že integrovaný administrativní a kontrolní systém nebude řádně fungovat ke dni přistoupení. Z důvodu pozdního zahájení příprav stanovily obě země ve svých časových harmonogramech pro dokončení procesu řádného uvedení systému do provozu velmi krátké termíny. Proto je ohrožena nezbytná míra kvality zbývající práce.

Zemědělské fondy spravované integrovaným administrativním a kontrolním systémem p ředstavují bezkonkurenčně největší podíl zemědělských výdajů Bulharska a Rumunska (zhruba 80 %). Jeho řádné fungování je tudíž maximálně důležité.

K odstranění uvedeného nebezpečí je třeba zajistit mechanismus, který by umožňoval teprve v budoucnu rozhodovat o opatřeních týkajících se řádného využívání financí v zem ědělství spravovaných uvedeným systémem. Taková opatření jsou nutná k zamezení neoprávněných plateb během prvních let po přistoupení a k vyřešení bezprostředního nebezpečí vážného narušení vnitřního trhu se zemědělskými produkty. Nebezpečí vzniklo kvůli specifickému charakteru výdajů v oblasti zemědělství, které se musí důsledně řídit časovým rámcem. Fondy spravované zmíněným integrovaným administrativním a kontrolním systémem se navíc vyznačují velkým objemem transakcí brzy po přistoupení. Finanční prostředky se musí spravovat, kontrolovat a vyplácet brzy po přistoupení. Ú činné kontroly lze kromě toho provádět omezeně během daného roku.

Mechanismus, který je založen na Smlouvě o přistoupení, upravuje nařízení přijaté sou časně s tímto sdělením. V praxi tento mechanismus oběma zemím umožňuje dokončit nezbytnou práci spojenou s řádným fungováním integrovaného administrativního a kontrolního systému. Opatření se neuplatní, jestliže země své úkoly splní během stanoveného časového rámce. Je třeba pokračovat se zvýšeným úsilím, aby práce byla v čas dokončena.

3.3.3. Bezpečnost potravin

Pro Bulharsko a Rumunsko platí nyní zákaz vývozu živých prasat, vepřového masa a n ěkterých produktů z vepřového masa do EU kvůli klasickému moru prasat rozšířenému v obou zemích. Situace vyvolaná klasickým morem prasat si žádá, aby Komise do p řistoupení přijala určitá rozhodnutí.

Bulharsko předložilo k formálnímu schválení plán dokončení eradikace klasického moru prasat u divokých prasat. Schválení tohoto plánu by vedlo k začlenění Bulharska do re žimu Společenství zavedeného pro členské státy postižené nákazou klasického moru prasat. Rumunsko předložilo k formálnímu schválení plán dokončení eradikace klasického moru prasat u divokých a domácích prasat. Současný stav v obou zemích však stále vy žaduje zákaz obchodování se živými prasaty, vepřovým masem a s některými produkty z vepřového masa na úrovni EU i po přistoupení. Příslušná opatření vstoupí v platnost ke dni přistoupení.

Ani jedna země nesplňuje ustanovení *acquis* o *TSE*. Jestliže Bulharsko a Rumunsko do p řistoupení nedokáží zavést vhodný systém ke sběru a nakládání s těly mrtvých zvířat a s vedlejšími produkty živočišného původu na svém výsostném území a nedokončí modernizaci kafilérií, bude rozhodnuto o omezeních při zužitkování některých vedlejších produktů živočišného původu (například zkrmováním zvířaty). Uvedená opatření vycházejí z aktu o přistoupení nebo z ustanovení *acquis*. Vstoupí v platnost ke dni p řistoupení.

Ke dni přistoupení bude aktualizován přehled bulharských a rumunských zemědělsko-potravinářských podniků, kterým nebylo dovoleno prodávat své produkty v ostatních členských státech po dobu tří let, poněvadž nesplňují právní předpisy EU. Aktualizovaný p řehled bude případně obsahovat i další zařízení, která neodpovídají předpisům. Tento proces se zakládá na přechodných opatřeních stanovených aktem o přistoupení.

Zvláštní přechodná opatření vycházející z článku 42 aktu o přistoupení budou muset být p řípadně přijata v odvětví mléka z důvodu rozporu mezi kapacitou vhodného podniku vyhrazenou k nakládání s mlékem a dostupností vhodného syrového mléka. Těmito opat řeními se zabrání prodeji některých produktů vyrobených z takto nevhodného syrového mléka do jiných členských států.

3.3.4. Letecká bezpečnost

Vzhledem k závažným nesrovnalostem v oblasti letecké bezpečnosti zjištěným jednak Evropskou agenturou pro bezpečnost letectví (EASA) a odhaleným i na základě sdru žených úřadů odpovědných za bezpečnost letectví, odmítly orgány odpovědné za bezpe čnost letectví žádost Bulharska o vzájemné uznání v příslušných bezpečnostních oblastech v rámci společného systému orgánů odpovědných za bezpečnost letectví: jedná se o zp ůsobilost k leteckému provozu, údržbu, letecký provoz a vydávání licencí letové posádce. Bulharsko musí předložit akční plán s nápravnými opatřeními k odstranění schodků a za úzké spolupráce s agenturou EASA, popř. pod jejím vedením, jej splnit v přesně dodr ženém časovém harmonogramu. Pak agentura provede co nejdříve před přistoupením inspekci, aby ověřila jeho plnění.

Nebude-li Bulharsko plnit nezbytná nápravná opatření, riskuje, že Komise buď z vlastního podnětu, nebo na žádost některého členského státu, omezí přístup na vnitřní letecký trh. Bulharská registrovaná letadla, která nesplňují evropské předpisy o bezpečnosti civilního letectví, se mohou řídit vhodnými bezpečnostními opatřeními vycházejícími z ustanovení *acquis*. Nevyhovující bulharští letečtí dopravci mohou být navíc uvedeni v seznamu EU zakázaných leteckých dopravců, kteří nesmí létat do vzdušného prostoru EU, nesmí jím prolétat a nesmí jej opouštět. Všechna tato opatření vycházejí z právní úpravy *acquis*.

4. Závěr

Bulharsko a Rumunsko požádaly o členství v Evropské unii v roce 1995. Přístupová jednání byla s oběma zeměmi zahájena v únoru roku 2000. V roce 2002 Rada oznámila sv ůj cíl přijmout Bulharsko a Rumunsko do Evropské unie v roce 2007 za předpokladu, že tyto země postoupí dostatečně kupředu při plnění kritérií stanovených pro členství. P řístupová jednání byla dokončena v prosinci roku 2004 a Smlouva o přistoupení byla podepsána v dubnu roku 2005.

Od předložení květnové zprávy pokročily Bulharsko a Rumunsko značně v dokončování p říprav na členství v EU. Bulharsko a Rumunsko splňují politická kritéria a jsou na dobré cestě ke splnění i hospodářských kritérií a ustanovení *acquis* do 1. ledna 2007.

V současné době se řeší mnoho problémů popsaných v květnových zprávách. Celá řada odvětvových otázek byla vyřešena. V oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci, praní špinavých peněz a organizovanému zločinu sice došlo k jistému vývoji, ale schází prokazatelné výsledky.

Tato zpráva se zabývá otázkami, na kterých je třeba i nadále pracovat. Věnuje se zde pozornost ustanovením *acquis* a Smlouvy o přistoupení, která mají po přistoupení chránit řádné uplatňování politik EU a fungování orgánů EU. Na základě nálezů této zprávy Komise po konzultaci členských států vybuduje mechanismus k zajišťování spolupráce a prověřování pokroku v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci, praní špinavých peněz a organizovaném zločinu. Za tímto účelem se vypracovaly srovnávací standardy odkazující na konkrétní podmínky dané země.

Komise přijala nezbytná právní ustanovení k zajištění řádné správy zemědělských fondů EU. Ve zprávě se zdůrazňuje, že platné právní předpisy dostatečně zaručují řádnou správu strukturálních fondů EU a dalších programů.

V oblasti bezpečnosti potravin jsou uplatňována některá konkrétní opatření. V současné době se nesmí některá zvířata a některé produkty živočišného původu vyvážet ani z Bulharska, ani z Rumunska do EU z důvodu rozšíření některých chorob zvířat. Tato omezení budou zachována případně i po přistoupení.

V oblasti bezpečnosti letectví bude nutno přijmout konkrétní opatření vůči bulharským leteckým společnostem a bulharským přepravcům.

Celkově lze konstatovat, že Bulharsko a Rumunsko vyvinuly značné úsilí k přizpůsobení svých právních řádů a své správy právu Evropské unie. Jejich právní úprava tak z velké části odpovídá převážným normám a postupům uplatňovaným v Evropské unii. Evropská unie bude i nadále nabízet svou stálou podporu při řešení zbývajících otázek. Vlastní *acquis* a Smlouva o přistoupení dostatečně zaručují řádné uplatňování politik EU a fungování orgánů EU. Vzhledem k dosaženému pokroku budou Bulharsko a Rumunsko schopny převzít ke dni 1. ledna 2007 práva a povinnosti vyplývající z členství v EU. Komise ke zmíněnému datu uvítá Bulharsko a Rumunsko jako plně kvalifikované členy Evropské unie.

PŘÍLOHA K ZEMI: BULHARSKO

1. Otázky zdůrazněné v závěrech zprávy z května roku 2006, které vyžadovaly další kroky

1.1. Politická kritéria

Systém soudnictví

V Bulharsku pokračoval proces reformování systému soudnictví. Národní shromáždění p ředložilo pozměňovací návrhy k Ústavě za účelem odstranění nejednoznačnosti v otázce nezávislosti soudů a spolehlivosti systému soudnictví.

V červnu roku 2006 přijala Nejvyšší soudní rada v souladu se zákonem o soudech provád ěcí nařízení o zkušebních a hodnotících postupech používaných u smírčích soudců a zalo žených na principu výběrových řízení. Tento právní akt upravuje kritéria a postup hodnocení odborných a morálních kvalit smírčích soudců. Stanoví se v něm, že na každé pracovní místo musí být vyhlášeno výběrové řízení. Systém IT k náhodnému přidělování p řípadů soudcům je nyní z velké části přístupný převážné většině soudů. Pokračovalo se s upevňováním infrastruktury IT využívané v soudnictví. Školení pořádaná Národním ústavem soudů probíhala bez jakýchkoliv problémů.

Trestněprávní řízení se změnilo v celé řadě ohledů. Přenos odpovědnosti z vyšetřujících smírčích soudců (Sledovateli) na policejní vyšetřovatele (Dosnateli) proběhlo bez jakýchkoliv komplikací. Začíná se prosazovat zásada, že vedoucí úlohu ve vyšetřování v p ředsoudním řízení mají státní zástupci. Nově zřízená pracovní skupina sleduje fungování nového trestního řádu. Zaměřuje se přitom na sběr praktických informací o jeho uplat ňování a snaží se odhalit případné problémy. Zjednodušený postup urychlilo trestněprávní řízení v celé řadě případů. Zlepšily se řídící struktury v rámci státního zastupitelství a vyvinulo se nezbytné úsilí k prosazení zásady spolehlivosti a odpovědnosti jednotlivých státních zástupců. Specializovaný útvar pro boj s organizovaným zločinem a s korupcí byl posílen o nové pracovní síly a v současné době zde pracuje téměř 80 zaškolených státních zástupců. Tímto se v rámci soudnictví posílila účinnost boje s organizovaným zločinem a s korupcí.

Nejvyšší státní zástupce prodloužil lhůty, které se blížily ke konci u velké části neuzav řených vyšetřování. Byl posílen vnitřní inspektorát Nejvyššího kasačního státního zastupitelství, který se zabývá protiprávním jednáním smírčích soudců. V květnu roku 2006 správní rada Sdružení státních zástupců v Bulharsku vyzvala všechny své členy, aby zveřejnili svá roční prohlášení o příjmu a majetku a předložili je Národnímu kontrolnímu ú řadu v souladu se zákonem o přiznání osobního majetku vysoce postavených úředníků. Nejvyšší státní zastupitelství uveřejnilo výsledky první fáze kontroly výkonu služeb státního zastupitelství. Byly zde uvedeny případy závažného porušení profesionálního jednání, kdy státní zástupci zastavili vyšetřování případů bez řádného odůvodnění. Proti t ěmto osobám bylo zahájeno kázeňské řízení.

Zahájila se příprava provádění správního řádu. Nyní se připravuje odborné vzdělávání a p

řijímající zkoušky pro 315 soudců specializovaných v oblasti správního práva. První zku šenosti s novým systémem poskytování právní pomoci vyznívají kladně. Lze se obracet na dostatečný počet akreditovaných právníků a pro tento účel byl vyhrazen i příslušný rozpo čet. Pokračuje provádění zákona o soukromých exekutorech s tím, že byli jmenováni první soukromí soudní úředníci.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Je třeba schválit nezbytné pozměňovací návrhy k Ústavě, jejichž účelem je odstranit nejednoznačnosti v otázce nezávislosti soudů a spolehlivosti systému soudnictví.

Složení a vlastní fungování Nejvyšší soudní rady vyvolává stále jisté znepokojení. Členové Nejvyšší soudní rady vykonávají i další profesní činnost (ve většině případů jako p ředsedové soudů nebo státních zastupitelství), a proto se nemohou plně věnovat svým úkolům. Nejvyšší soudní rada rozhoduje o kázeňských opatřeních často pomalu. Právně není upravena možnost pozastavit výkon funkce smírčích soudců, s nimiž se vede vnitřní kárné řízení. Smírčí soudce, který je členem Nejvyšší soudní rady a u něhož byl konstatován kázeňský přestupek, nemůže být z rady vyloučen. Z tohoto důvodu není zcela jasné, zda Nejvyšší soudní rada je skutečně schopna postupovat důvěryhodně a p řesvědčivě a zároveň hrát vedoucí úlohu při prosazování nejvyšších etických norem v celém bulharském systému soudnictví. Přijetím prováděcího nařízení o zkušebních a hodnotících postupech používaných u smírčích soudců a založených na principu výb ěrových řízení je třeba pokračovat v započatém úsilí tak, aby tato právní úprava byla rovn ěž důsledně uplatňována.

Monitorovací mechanismus nového trestního řádu se zatím jeví spíše jako neúčinný. Smír čí soudci (zejména místních soudů) s ním musí být lépe obeznámeni a musí jej lépe vyu žívat. Většina problémů spojených s prováděním nového trestního řádu se týká příliš tě žkopádného postupu řízení, nerealistických lhůt při vyšetřování závažných trestných činů, plánování jednotlivých slyšení u každého případu a v neposlední řadě i omezení při p ředkládání důkazů před soudem policií. Kromě toho zbývá ještě několik nevyřešených p řípadů zahájených podle ustanovení předchozího trestního řádu.

V souvislosti s předsoudním řízením vznikla nutnost prohloubit znalosti policejních vyšet řovatelů. Vnitřní kontrola státního zastupitelství odhalila celou řadu případů porušení zákonnosti rozhodnutí a dodržení stanovených lhůt. V některých případech bylo zjištěno, že státní zástupci případy odložili bez uvedení důvodů. V tomto okamžiku se odpovědné orgány musí důkladně zabývat závažnými nedostatky v kontrole fungování státního zastupitelství a přijmout uskutečnitelná opatření s dlouhodobým účinkem tak, aby bylo ve všech případech zajištěno odpovědné a profesionální chování státních zástupců. Je třeba vyvinout software k namátkovému přidělování případů státním zástupcům, aby se zjistila nestrannost. Podobně to již funguje u soudců. Musí se přijmout zaměstnanci, aby soudy byly do stanovené lhůty, tj. do 1. března 2007, provozuschopné.

Přijímání nového občanského soudního řádu se značně zpozdilo. Novým zákonem o soudních exekutorech se dosud zásadním způsobem nezlepšil výkon soudních rozhodnutí. Nábor nových soudních úředníků není dosud ukončen a proškolování teprve

začíná. Útvary Nejvyšší soudní rady a státního zastupitelství, které se zabývají korupcí, musí být posíleny a chráněny před nežádoucím vlivem.

Celkově lze konstatovat, že od května došlo k určitému pokroku. Jak je však uvedeno vý še, stále je nutné ještě více zlepšit celou řadu důležitých oblastí.

Antikorupční opatření

Bulharsko pokročilo v boji s korupcí. V rámci programu provádění strategie transparentní správy věcí veřejných, předcházení korupci a jejího potírání byly v srpnu roku 2006 přijaty změny zákona o zveřejňování údajů o majetku vysoce postavených osob. Vstoupí v platnost v lednu roku 2007. Národní kontrolní úřad je ze zákona oprávněn provádět za podpory dalších orgánů veřejné správy inspekce s cílem ověřit přesnost předložených prohlášení vysoce postavenými osobami. Nedávno přijatými změnami byl navíc rozšířen okruh osob zavázaných povinností učinit prohlášení o svém majetku. Všichni ministři zve řejnili na internetu prohlášení o svých finančních zájmech.

Změny zákona o politických stranách byly přijaty v srpnu roku 2006. V uvedených zm ěnách je zakotvena povinnost členů správních a kontrolních orgánů politických stran učinit před Národním kontrolním úřadem prohlášení o svém majetku na území Bulharska i v zahraničí, o svých příjmech a výdajích. Politické strany musí uvést jména a názvy svých dárců, včetně druhu a hodnoty darů. Politické strany jsou nyní navíc povinny předložit Národnímu kontrolnímu úřadu seznam (neziskových) právních subjektů, kde jejich vysoce postavení členové působí. V září roku 2006 zpřístupnil Národní kontrolní úřad široké ve řejnosti výsledky kontroly finančních činností a správy majetku politických stran.

V souladu se zákonem o státní správě byly horizontálně u všech ministerstev a u většiny státních orgánů zřízeny inspektoráty podřízené přímo ministrovi. Tyto inspektoráty jsou oprávněny navrhovat přijetí kázeňských či právních opatření namířených proti zaměstnanc ům, jestliže tito nejednají v souladu se zákonem. V rámci Rady ministrů byl zřízen hlavní inspektorát, který předkládá zprávy předsedovi vlády. Jeho úkolem je koordinovat a pomáhat inspektorátům na jednotlivých ministerstvech. Hlavní inspektorát plní funkci Komise pro otázky boje s korupcí. Vzrostl počet jejích pracovníků. Mnohé státní orgány z řídily svá kontaktní místa pro příjem zpráv o korupci. Byl vypracován plán vzdělávání v oblasti boje s korupcí pro přibližně 50 000 úředníků ve všech sférách veřejné správy. P řijala se celá řada dalších preventivních opatření. Patří mezi ně zřízení přímých linek a schránek pro příjem stížností, jakož i zjednodušené postupy, jakými se občané mohou obracet na místní orgány. V rámci cizinecké policie byla přijata opatření ke snížení nebezpečí korupce v podobě namátkových změn doby nástupu služby nebo místa výkonu služby. Ministerstvo vnitra kádrově prověřuje jednotlivé zaměstnance, zabývá se školením a prověřuje možnost zavedení preventivních opatření a osvědčených postupů. Nejvyšší státní zástupce stále vystupuje aktivněji ve věcech zrušení trestněprávní imunity poslanců Parlamentu. Od května roku 2006 byli zbaveni imunity 2 poslanci Parlamentu.

Bulharsko ratifikovalo Úmluvu OSN proti korupci. V srpnu roku 2006 byly přijaty změny zákona o profesních sdruženích lékařů a zubních lékařů, které se týkaly přísnějších postihů za porušování lékařské etiky.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Dosud nebyl plně zprovozněn sekretariát Komise pro otázky boje s korupcí. Koordinace strategie pro boj s korupcí je neúplná a příslušné orgány jsou příliš roztříštěné.

Opatření, která mají usnadňovat konkrétní upozornění na protiprávní jednání, jsou stále nepřiměřená. Zatím není zajištěna dostatečná nezávislost inspektorátů veřejné správy a je t řeba posílit jejich institucionální pravomoce. Kromě toho nelze vždy zajistit anonymitu zpráv, protože lze zaevidovat telefonní číslo. Ke kázeňským postihům za tvrzené korupční jednání je třeba uvést, že nebyly předloženy žádné úplné a spolehlivé statistické údaje o povaze přestupků a o trestech. Daňové, celní a silniční úřady, jakož i veterinární inspekce a orgány místní samosprávy jsou korupčním jednáním ohrožovány nejvíce. Je nezbytné přijmout další kroky k zabránění korupci na hraničních přechodech, včetně propagační kampaně zaměřené na řidiče nákladních vozidel a časté uživatele. Opatření na hraničních přechodech je třeba znovu blíže přezkoumat za účelem prohloubení jejich ú činnosti a urychlení postupů.

Vyšetřování a stíhání případů korupčního jednání s sebou přineslo několik konkrétních výsledků. V souvislosti s korupcí na vyšších pozicích je třeba konstatovat, že dosud bylo podáno stále velmi málo obžalob, vyneseno ještě méně odsuzujících rozsudků vůči významným osobám a poskytnuty nedostatečné informace o druhu postihu. Velmi málo p případů vyšetřování tvrzeného neetického chování smírčích soudců vedlo ke stíhání a k vlastnímu odsouzení. Celkově lze konstatovat, že od květnové zprávy došlo k ur čitému kladnému vývoji. Jak je však uvedeno výše, je stále nutné zabývat se celou řadou d ůležitých oblastí.

1.2. Kritéria *acquis*

Boj proti organizovanému zločinu, podvodu a korupci

Bulharsko pokročilo v policejní spolupráci a v boji s organizovaným zločinem. Provádí se ustanovení nového trestního řádu, což spočívá i v nových vyšetřovatelských postupech používaných v boji proti organizovanému zločinu, v náboru a vyškolení nových policistů vybavených vyšetřovacími pravomocemi. Na Ústředním ředitelství pro boj s organizovaným zločinem nyní pracují vysoce kvalifikovaní odborníci. V červenci roku 2006 byl přijat zákon o zákonodárné úpravě, přijímání a výkonu rozhodnutí o zajištění majetku nebo důkazních prostředků, čímž se provádí rozhodnutí Rady o zajištění majetku nebo důkazních prostředků v EU.

Pokračuje spolupráce se sousedními zeměmi a s členskými státy EU při odhalování mezinárodních zločineckých sítí. Boji s organizovaným zločinem je věnována větší politická pozornost a některé složky donucovacích orgánů zvýšily v této oblasti své aktivity. V jistém smyslu byl zaznamenán úspěch i při ničení zločineckých sítí zabývajících se obchodováním s lidmi, s omamnými prostředky a padělám měn (v některých p řípadech za spolupráce členských států EU). Bylo přijato několik opatření k odhalení vazeb mezi donucovacími orgány a organizovanými skupinami. Částečně fungují systémy pro ochranu svědků. S Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie a se Spojenými státy

americkými byly uzavřeny dohody o spolupráci v oblasti ochrany svědků.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Při provádění nového trestního řádu se objevují nedostatky, jak je popsáno v části zabývající se reformou soudnictví. Kromě toho je třeba ještě více zvýšit počet specializovaných odborníků, kteří vedou policejní vyšetřování, znalosti policejních vyšet řovatelů musí být prohloubeny a upevněny. Ochrana údajů a nakládání s důvěrnými informacemi neprobíhá vždy přiměřeně, což má negativní dopad na mezinárodní spolupráci. Je třeba zavést moderní a ucelený systém evidence statistických údajů o nápadu trestné činnosti, který by Bulharsku umožňoval podrobněji sledovat a analyzovat současný stav a vývojové trendy.

Vraždy na objednávku končí zřídkakdy úspěšným vyšetřováním a trestním stíháním. Nedovolené držení zbraní představuje stále jistý problém. Počet případů úspěšného stíhání trestných činů spojených s obchodováním s lidmi, obchodováním s drogami, praním špinavých peněž, padělaním zboží, měny a dokladů je stále nízký.

Organizovaný zločin je stále problémem. Musí se podporovat spolupráce mezi Ústředním ředitelstvím pro boj s organizovaným zločinem a finančními orgány, Europolem a přísl šnými zahraničními útvary. V bulharském právním řádu jsou upraveny právní nástroje nutné k vyšetřování a stíhání organizovaného zločinu. Tato úprava však dosud nevedla k žádným významným výsledkům.

Obecně lze uvést, že se zavedly jisté mechanismy k usnadnění boje s organizovaným zlo činem. Při vyšetřování a stíhání případů organizované trestné činnosti však stále schází dostatečně zřetelné výsledky.

Praní špinavých peněz

Bulharsko v určitém smyslu pokročilo v boji proti praní špinavých peněz. Právní předpisy týkající se praní špinavých peněz jsou nyní z velké části v souladu s ustanoveními *acquis*. V červnu roku 2006 byl změněn zákon o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti tak, aby zohledňoval požadavky druhé evropské směrnice o boji proti praní špinavých peněz. Přihlédlo se rovněž k revidovaným doporučením Finančního akčního výboru týkajícím se otázky předcházení praní špinavých peněz a financování terorismu. Kromě toho byly přijaty nejrůznější podněty s cílem zlepšit prosazování práva a spolupráce mezi donucovacími orgány: školení vyšetřovatelů a státních zástupců, nové organizační struktury v rámci policie a státního zastupitelství a prohloubení horizontální spolupráce mezi jednotlivými útvary donucovacích orgánů.

Kladný vývoj lze rovněž zaznamenat u reakcí na mezinárodní žádosti o spolupráci a u operací namířených proti legalizaci výnosů z trestné činnosti cizími státními přísl šníky. Finanční zpravodajská jednotka představuje v současné době příslušný správní orgán, který analyzuje zprávy o podezřelých finančních transakcích.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Účinné provádění právních předpisů je však stále spíše omezené a chybí prokazatelné výsledky o prosazování práva a trestním stíhání. Je třeba vést osvětové kampaně pro v šechny subjekty snadno podléhající nebezpečí praní špinavých peněz a musí se posílit jejich (dozorčí) kapacita. Korupce a organizovaný zločin ohrožuje i nadále závažným způsobem účinnost boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Obecně je třeba konstatovat, že Bulharsko v této oblasti dosáhlo jistého posunu, ale musí ještě prokázat svou schopnost dosáhnout zřetelných výsledků při prosazování práva a trestním stíhání případů legalizace výnosů z trestné činnosti.

Integrovaný administrativní a kontrolní systém (IAKS)

Nedávno úspěšným způsobem pokročilo zřizování integrovaného administrativního a kontrolního systému. Vyvinul se software k počítačovému systému IAKS. Právě probíhá jeho zkušební provoz a instaluje se hardware. Byl vypracován podrobný plán kontrol prováděných přímo na místě. Do pracovního poměru byli přijati noví pracovníci a prob ěhlo jejich zaškolení. Nakoupilo se vybavení a vypracovaly se procedurální příručky. Ke splnění úkolů souvisejících se systémem evidence půdy / geografickým informačním systémem byly vyhrazeny značné zvláštní zdroje, takže se zásadním způsobem urychlila práce.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Kvůli krátkému časovému harmonogramu stanovenému k dokončení systému evidence p ůdy / geografického informačního systému by mohla být ohrožena kvalita zbývající práce. Proces propojování evidence zemědělců se systémem evidence půdy a geografického informačního systému je navíc opožděn. Kromě toho stále přetrvává nebezpečí, že IAKS nebude řádně fungovat ke dni přistoupení. K zajištění provozu integrovaného administrativního a kontrolního systému bude třeba pokračovat ve vyvíjeném úsilí a v n ěkterých oblastech jej dokonce i zvýšit.

TSE a vedlejší produkty živočišného původu

Rovněž v otázce sběru a nakládání s těly mrtvých zvířat a s vedlejšími produkty živoči šného původu byl zaznamenán rozsáhlý zdárný vývoj (riziková kategorie č. 1, 2 a 3). Bulharsko vybudovalo technická zpracovatelská zařízení odpovídající evropským normám. Zároveň plánuje zavést nezbytný systém ke sběru předmětného materiálu z jednotlivých hospodářství a podniků a vypracovat účinný systém dohledu nad přísl ušnými postupy. Předpokládá se, že zpracovaný masný produkt a masná moučka se budou společně spalovat. Další produkt zpracování (tuk) využívají kafilérie jako náhražku paliv.

Současné dvě kafilérie se nachází velmi blízko u sebe v severovýchodní části Bulharska. A čkoliv stávající dostupná zpracovatelská kapacita je dostatečná, plánuje Bulharsko postavit ještě třetí zařízení, aby zpracovatelská kapacita byla v zemi rovnoměrněji rozprost řena a aby se ke zpracování využívalo moderního vybavení. U materiálu s nízkým stupněm rizika (kategorie č. 3) mají příslušná zařízení možnost zaslat takové produkty buď kafilérii nebo registrovaným či autorizovaným zařízením, která jsou oprávněna s takovým

materiálem nakládat v souladu s požadavky a postupy EU. Bulharsko sestavilo přehled v šech současných zařízení, která se podílejí na obchodování s materiálem zařazeným do kategorie č. 3 a na jeho zpracování. Veškerá taková zařízení byla podrobena inspekci, zaregistrována a následně jim bylo uděleno nezbytné osvědčení.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Bulharsko musí i nadále zlepšit všechny aspekty prosazování a uplatňování právních p ředpisů, pokračovat v systematických (průřezových) kontrolách na všech stupních a zavést analýzu rizik a kritické kontrolní body. Obecně hrozí nebezpečí, že zpracovatelský systém po přistoupení nebude plně funkční.

Finanční kontrola výdajů na strukturální akce

Uspokojivě probíhá proces akreditace rozšířeného decentralizovaného prováděcího systému (EDIS), který je nezbytný ke správě a řízení předvstupních finančních nástrojů Phare a ISPA. Bulharsko přijalo konkrétní opatření, jakým je vládní nařízení jmenovat v p říslušných orgánech další dozorčí osoby. Kromě toho pokračoval nábor nových zam ěstnanců a probíhaly důkladné vzdělávací programy zaměstnanců v hlavních rozhodných oblastech. Ministerstvo financí podepsalo s příslušnými ministerstvy memorandum o porozumění, čímž by se měla zlepšit spolupráce a měl by se uspíšit proces akreditace rozší řeného decentralizovaného prováděcího systému na programy Phare a ISPA.

Bulharsko musí i nadále vyvíjet zvýšené úsilí k dokončení probíhajícího náboru a vzd ělávání, k realizaci dalšího vyčerpávajícího vzdělávacího programu pro odborníky z implemantačních agentur na téma vnitrostátní hmotněprávní i procesněprávní úprava ve řejných zakázek a k vypracování příslušných doplňujících příruček.

Současné tempo příprav by mělo umožnit dokončení akreditace rozšířeného decentralizovaného prováděcího systému pro program ISPA. K otázce akreditace rozší řeného decentralizovaného prováděcího systému pro program Phare je třeba uvést, že je nutné vyvinout větší snahu, má-li být cíl splněn.

2. Ostatní otázky, kterými se bylo nutno zabývat po květnu roku 2006

2.1. Politická kritéria

Obchodování s lidmi

V této oblasti se dosáhlo jistého pokroku. Nepřetržitá spolupráce s členskými státy v boji proti obchodování s lidmi vedla k rozbití jedné sítě. V srpnu roku 2006 byl změněn trestní zákon, který nyní definuje i trestný čin obchodování s těhotnými ženami za účelem porodu novorozenců.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Národní komisi pro boj proti obchodování s lidmi nebyla vyhrazena žádná funkční kancelá ř. Její tajemník odstoupil v červenci roku 2006. Z hlediska obchodování s lidmi zůstává Bulharsko i nadále zemí průvozu a zemí původu. Obchodování s novorozenci p

ředpokládající porod v cizině nebylo zastaveno. Důsledkem nespolehlivých evidenčních mechanismů jsou nepřesné informace o zavlečených osobách a počtu pohřešovaných. Provádění zákona o bulharských průkazech totožnosti dosud nebylo dokončeno. Plnění programu ochrany svědků je omezené. Bulharsko zatím nepodepsalo Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi. Celkově lze v oblasti obchodování s lidmi konstatovat omezený posun směrem ke splnění kritérií.

Špatné zacházení s osobami ve vazbě a podmínky ve věznicích

Je třeba vyřešit otázky zmíněné v květnové zprávě v souvislosti s podmínkami ve v ěznicích, nakládáním s osobami ve vazebních zařízeních a ve věznicích a dodržováním závazků vyplývajících z mezinárodněprávních úmluv.

Ochrana dětí

Zlepšila se ochrana dětí. V květnu roku 2006 byl na inspekci Úřadu sociální pomoci zřízen specializovaný útvar k výkonu dozoru nad orgány, do jejichž agendy patří péče o staré lidi a děti. V červnu roku 2006 bylo zahájeno sledování programu Pomocníci zdravotně posti žených osob. Navíc mohou rodiče zdravotně postižených dětí navštěvovat speciální kurzy. Změnila se pravidla provádění zákona o sociální pomoci za účelem posílit rozvoj náhradních služeb pro děti. Pokračuje sledování ústavů pro zdravotně postižené děti.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Životní a hygienické podmínky jsou v mnoha ústavech na velmi nízké úrovni. Je třeba pokračovat v budování specializovaného útvaru inspekce na Úřadu sociální pomoci, aby byla zajištěna uspokojivá úroveň sledování. Musí se přijmout ustanovení, která se budou řádným způsobem zabývat výsledky uvedeného sledování.

Systém péče o tělesně a duševně postižené osoby

Dosáhlo se pouze omezeného pokroku. Byly učiněny jisté kroky zejména za účelem zvýšit průhlednost rozdělení odpovědnosti mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Musí se vybudovat Úřad pro zdravotně postižené osoby jako orgán odpovědný za plánování a provádění vnitrostátní politiky v oblasti ochrany zdravotně postižených osob. Stále je třeba vyvíjet značné úsilí k zajištění lepších životních podmínek v ústavech. Kromě toho je nutno se snažit zabránit další institucionalizaci a zajistit provedení akcí uvedených v národním akčním plánu Bulharska týkajících se politiky v oblasti ochrany mentálně postižených osob v období let 2004 až 2012. Současné projekty a priority dostatečně neuspokojují potřeby osob umístěných v ústavech.

Ochrana a začlenění menšin

Jistým způsobem se pokročilo v otázce začleňování romských občanů. V květnu roku 2006 byla zahájena realizace programu Od sociální pomoci k zaměstnání, který je zaměřen

na gramotnost a odbornou přípravu Romů. Cílem programu je poskytnout základní odbornou přípravu nezaměstnaným Romům. Kromě toho byly osoby romské komunity zaměstnány v rámci daného programu především při modernizaci infrastruktury.

V květnu roku 2006 byl jmenován koordinátor Dekády romské inkluze na období let 2005 – 2015. Bulharsko převzalo jednoleté předsednictví v rámci Dekády romské inkluze. Konají se pravidelné monitorovací schůzky za účelem přezkoumat plnění daného programu. Náborem nových pracovníků se posílila správní kapacita Komise pro ochranu p řed diskriminací. Pokračuje provádění odborné přípravy a dalších vzdělávacích opatření zaměřených na zranitelné skupiny. Úředníci z Ředitelství pro etnické a demografické otázky se podrobili dalšímu proškolení.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Pracovní náplň a rozpočet pro pomocné učitele nebyly přesvědčivým způsobem vymezeny. Musí se dále prohloubit opatření k začlenění romských dětí ve školách tak, aby mohly dosáhnout i vyššího stupně vzdělání. Zdravotní stav romské populace není dobrý a vyznačuje se častým šířením nemocí způsobených chudobou nebo nedostatečnou hygienou. Mnoho Romů má stále omezený přístup ke zdravotnickým službám. Je třeba i nadále pokračovat v úsilí vyvíjeném k začlenění zranitelných skupin, především Romů, na trh práce.

Správní kapacita Národní rady pro spolupráci v etnických a demografických otázkách je nedostatečná, zejména na regionální úrovni. Přístup vlády k neevidovaným usedlostem p ředevším romských komunit vyvolává napětí. Případy nuceného soudního vystěhování toto napětí pouze umocnily. Je třeba více usilovat o potlačování všech forem netolerance, především plným uplatňováním platných právních předpisů o zpravodajství a dalších činnostech zaměřených na vystupování proti jakékoliv formě rasismu, diskriminace či xenofobie.

2.2. Hospodářská kritéria

Makroekonomická stabilita a stávající schodek běžného účtu

Ve zprávě z května roku 2006 se znovu potvrzuje, že tržní hospodářství funguje, a konstatuje se v ní, že navzdory prohlubování schodku běžného účtu byl zajištěn nepřetr žitý umírněný vývoj fiskální a mzdové politiky. Pokročilo se v těchto oblastech. Prosazovala se i nadále přísná fiskální politika a přebytek veřejných financí dosáhl za prvních sedm měsíců roku 2006 hodnoty 3,6 % předpokládaného HDP. Reálné mzdy vzrostly v první polovině roku 2006 ve srovnání se stavem v předchozím roce o 1,5 %, co ž je menší nárůst, než jaký byl zaznamenán u produktivity. Růst vývozu zboží dosáhl rychle přibližné hodnoty 30 % v první polovině roku 2006 a přesáhl tak růst dovozu. Schodek obchodní bilance začal následně v květnu nepatrně klesat a do konce června dosáhl hodnoty 21,0 % HDP. V souladu s nižším schodkem obchodní bilance klesl v červnu poprvé za dobu delší než jeden rok i schodek běžného účtu. Čistý příliv přímých zahraničních investic odpovídá stále 75 % stávajícího schodku běžného účtu.

Je však třeba se zabývat některými zbývajícími otázkami. Stávající schodek běžného účtu

je stále vysoký a ještě se prohloubil z 11,8 % na konci roku 2005 na 14,3 % v červnu roku 2006 (měřeno v rozpětí posledních 12 měsíců). Tento stav je převážně způsoben nižšími p říjmy z cestovního ruchu, podstatně nižšími běžnými převody a nižším přírůstkem v bilanci na straně příjmů. Proto je třeba zachovat přísné prosazování makroekonomických politik s cílem potlačit vysoký schodek zahraničního obchodu.

Privatizace a restrukturalizace průmyslu

Ve zprávě z května roku 2006 se konstatuje, že proces privatizace, liberalizace a restrukturalizace podniků pokračuje uspokojivým způsobem. Pokročilo se v těchto oblastech. Znovu vzrostla intenzita privatizačního procesu. Byl dokončen prodej říční rejdařské společnosti a tepelné elektrárny ve Varně. V rámci privatizace se zahájil prodej n ěkterých lokálních tepláren. V červnu se vyhlásilo výběrové řízení na prodej bulharské letecké společnosti. Liberalizace trhů s energiemi pokračuje postupným snižováním mezních hodnot k přímému uzavírání smluv mezi většími zákazníky a dodavateli.

Je však třeba se zabývat některými zbývajícími otázkami. Musí se dokončit proces privatizace podle scénáře vlády. Rada ministrů stále zkoumá privatizační strategii námořní rejdařské společnosti. Do přistoupení zbývá dokončit rozdělování bulharské elektrárenské společnosti a společnosti Bulgargas a uvolnit trhy se zemním plynem a s elektřinou. Je t řeba pokračovat v úsilí vyvíjeném ke zlepšení finanční situace provozovatelů železnic.

Podnikatelské prostředí

Ve zprávě z května roku 2006 se konstatuje, že je třeba ještě více zlepšit fungování systému soudnictví a omezit regulační zátěž podniků. K omezenému vývoji došlo v těchto oblastech: Parlamentu byl v květnu předložen návrh občanského soudního řádu. V květnu byly přijaty změny úpadkového práva. V červnu přijala Rada pro hospodářský rozvoj ak ční plán o účinnější právní úpravě, který předpokládá i přezkum nejproblematičtějších platných právních předpisů.

Je však třeba se zabývat některými zbývajícími otázkami. Musí se bezezbytku provést zákon o obchodním rejstříku a elektronický obchodní rejstřík musí být plně funkční. I nadále je nutno usilovat o snížení regulační zátěže a zaměřit se přitom na takové právní p ředpisy, které podnikání nejvíce komplikují. Při hodnocení dopadu regulace je třeba postupovat systematičtěji. Musí se zlepšit i fungování správních a soudních systémů.

Pružnost trhu práce

Ve zprávě z května roku 2006 se konstatuje, že právní rámec trhu práce musí být pružněj ší. V jistém smyslu se pokročilo v těchto oblastech. Díky změnám zákoníku práce přijatým v květnu jsou podmínky pracovní doby poněkud pružnější. U zaměstnanců pracujících na základě zvláštní smlouvy o dodatečné práci byla maximální pracovní doba prodloužena na 48 hodin týdně. Pokud s tím pracovníci vyjádří svůj souhlas písemně, mohou pracovat i déle. Maximální referenční doba pro výpočet průměrné týdenní pracovní doby v některých případech vzrostla na šest měsíců.

Je však třeba se zabývat některými zbývajícími otázkami. Ustanovení zákoníku práce

týkající se pracovní doby a práce na dobu určitou si zachovávají spíše restriktivní ráz. Platí zásada, že obvyklá práce přesčas se zakazuje až na některé výjimečné případy. Příplatky za odsloužená léta dosud nebyly zahrnuty do běžného platového ohodnocení. Musí se d ůkladným způsobem reformovat systém vzdělávání, aby se odstranila riziková místa na trhu práce.

2.3. Kritéria *acquis*

V této části se posuzují vývojové tendence v těch oblastech *acquis*, které podle zprávy z května roku 2006 vyžadovaly zvýšené úsilí, a rozdělují se do dvou kategorií.

– Zaprvé, oblasti, kde se dosáhlo značného pokroku, a bude-li současné tempo pokra čovat, budou přípravy Bulharska probíhat uspokojivě.

– Zadruhé, oblasti, kde je třeba vyvinout další úsilí a Bulharsko by se mělo ještě lépe p řipravovat.

2.3.1. Oblasti, kde přípravy probíhají uspokojivě

Kapitola 2 Volný pohyb osob

V oblasti **vzájemného uznávání odborných kvalifikací** byl v červenci roku 2006 přijat zákon o ochraně veřejného zdraví. Zároveň se pokračuje s upevňováním správní kapacity jak po stránce vzdělávací, tak po stránce dalšího rozvíjení vhodných správních struktur. Lze zaznamenat jistý pokrok u lékařských profesí (lékařů, ošetřovatelů, zubních lékařů, lékárníků a porodních asistentek), koordinace vzdělávání a automatického vzájemného uznávání kvalifikace, u nichž byla v srpnu roku 2006 přijata příslušná nařízení. Bulharsko musí zajistit správné provádění výše uvedených právních předpisů.

Kapitola 3 Volný pohyb služeb

V oblasti **bankovnictví** byl v červenci roku 2006 schválen zákon o dodatečném dozoru nad finančními konglomeráty a zákon o úvěrových institucích. V červenci roku 2006 byl změněn rovněž zákon o pojištění vkladů. Bulharsku stále zbývá dovést do zdárného konce provádění nových pravidel o kapitálových požadavcích závazných pro úvěrové instituce a investiční firmy do svého právního řádu.

V oblasti **investičních služeb** a **trhu s cennými papíry** schválila rada v červenci roku 2006 změnu zákona o veřejné nabídce cenných papírů a zákon o vnitřních obchodech a postupech na trhu s cennými papíry a předložila je ke schválení Parlamentu. V oblasti **informační společnosti** byl přijat zákon o elektronickém obchodování. V oblastech bankovnictví, poskytování investičních služeb, trhu s cennými papíry a informační spole čnosti Bulharsko učinilo uspokojivý pokrok.

Kapitola 7 Zemědělství

V otázce zemědělství postupuje Bulharsko úspěšně v některých oblastech. Pokročilo z řizování **platební agentury**, prohlubování povědomí a odborných znalostí **o obchodních mechanismech** a budování **společných organizací trhu s vínem a alkoholem, hovězím**

masem a mlékem. Obdobně se značně zlepšila situace v odvětví veterinářství, především v aspektech týkajících se **obchodu se živými zvířaty a s produkty živočišného původu, týkajících se společných opatření** (včetně zoonóz) **a dobrých životních podmínek zvířat**. O podmínkách zvířat se provedla podrobná analýza o prosazování norem EU. Byly vypracovány odpovídající projekty zaměřené na získání podpory Společenství. Bulharsko dosáhlo ve výše uvedených oblastech uspokojivého pokroku.

Kapitola 8 Rybolov

K problematice **inspekcí a kontrol** lze uvést, že do bulharského právního řádu byly provedeny právní nástroje EU upravující evidenci úlovků a vedení lodního deníku a dané nástroje se uplatňují. V rámci **řízení zdrojů a loďstva** se výrazně zlepšila situace kolem družicového systému sledování rybářských plavidel, který by měl být do přistoupení funkční pro všechna dotčená plavidla. Vzhledem k přípravám Bulharska na jeho účast na **strukturálních akcích EU** prováděných v rámci finančních prostředků vyhrazených na rybolov a na **tržní politiku** podniklo Bulharsko zásadní kroky ke zlepšení správní kapacity a k prohloubení vztahů s rybářským průmyslem. Kromě toho předložilo Bulharsko Komisi návrh národního strategického plánu.

Kapitola 9 Doprava

V oblasti **námořní dopravy** došlo k jistému pokroku. V srpnu byla Parlamentu předložena aktualizovaná strategie privatizace podniku Navybulgar. Dokud nebude dokončení privatizačního procesu zajišťovat nezávislost inspekcí, budou veškeré kontroly s výjimkou inspekcí prováděných v souladu s Mezinárodním kodexem pro bezpečnost lodí a přístavů a Mezinárodním předpisem pro řízení bezpečnosti zajišťovat klasifikační společnosti, které budou rovněž vydávat doklady k bezpečnému náboru lodní posádky. Dnem přistoupení jsou uvedené inspekce oprávněny provádět pouze klasifikační společnosti uznané EU.

Kapitola 10 Daně

Bulharsko značně pokročilo v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH). V této oblasti totiž přijalo v červenci roku 2006 nový zákon o DPH. Zákon obsahuje ustanovení, kterým se úprava Společenství provádí do bulharského právního řádu. Bulharsko postupuje zdárně i v otázce propojenosti IT a mělo by si svou snahu zachovat, aby včas dokončilo systém poskytování elektronických služeb pro DPH.

Kapitola 13 Zaměstnanost a sociální politika

Bulharsko úspěšně pokračuje v oblasti **pracovního práva**. Pracovní řád byl změněn v květnu roku 2006 s ohledem na ustanovení *acquis*, konkrétně se jedná o směrnice upravující hromadné propouštění, převod podniku, částečný pracovní úvazek, pracovní smlouvy na dobu určitou, platební neschopnost zaměstnavatele, pracovní dobu, písemné informace o individuálních pracovních podmínkách a ochranu mladistvých při práci. Byly přijaty další akty zaměřené na provedení směrnice o vysílání pracovníků a směrnic doplňující status evropské společnosti a status evropské družstevní společnosti, směrnice o informacích a konzultacích a směrnice o evropské radě zaměstnanců do bulharského právního řádu. Tím se odstranila většina nedostatků. Správní kapacita a mechanismy vnitřní kontroly

Inspektorátu práce však musí být ještě více upevněny, aby mohly zaručit účinné a rovnoprávné používání *acquis* v dané oblasti.

Značně pokročily přípravy na správu **Evropského sociálního fondu (ESF**), především v otázce vzdělávání úředníků a v dalším náboru pracovních sil.

Kapitola 21 Regionální politika

V souvislosti s **institucionálními strukturami** (správní kapacitou) Bulharsko pokračuje zdárně a průběžně plní své plány náboru pracovních sil do všech dotčených orgánů na nejr ůznějších úrovních. Zvýšením platů úředníků spravujících fondy EU se usnadnil nábor kvalifikovaných pracovníků. Provedlo se zásadní školení k zajištění účinného provádění strukturálních fondů.

V oblasti **sledování a hodnocení** probíhá úspěšně proces dokončování základního pilotního projektu informačního systému pro vedení instituce. Zahájila se etapa počáte čního zaškolování a pro všechny koncové uživatele se vypracoval ucelený program vzd ělávání. Celá řada řídicích orgánů zřídila hodnotící jednotky. Na všech úrovních však musí být zesílena snaha prohloubit dostupnou kapacitu, aby mohly být plně čerpány finanční prostředky z EU a dodržovány přitom předpisy *acquis*. Kromě toho je třeba věnovat patři čnou pozornost postupům při výběru projektů a jejich realizaci.

Kapitola 22 Životní prostředí

Bulharsko postupuje úspěšně v oblasti **jaderné bezpečnosti a radiační ochrany**. Vzrostl počet pracovníků v Jaderném regulačním úřadě, na kterém nyní pracují i odborníci v oblasti lékařského ozáření.

Kapitola 23 Ochrana spotřebitelů a zdraví

V této oblasti se dosáhlo značného pokroku. Právní sepjatost bulharského právního řádu a právní úpravy *acquis* v **oblastech, které s bezpečností souvisejí i nesouvisejí**, značně vzrostla přijetím zákona o spotřebitelském úvěru a schválením změn zákona o ochraně spotřebitele. V nových prováděcích právních předpisech je podporován mechanismus organizací spotřebitelů a vládní nařízení adresované Komisi pro ochranu spotřebitelů. Byla vypracována předloha zákona o uvádění na trh finančních služeb spotřebitelům na dálku, p ředlohu však musí schválit bulharská vláda a musí ji přijmout Parlament.

Probíhal další nábor pracovních sil do orgánů vytvářejících politiku a do donucovacích orgánů a noví zaměstnanci byli příslušným způsobem zaškoleni. Založením Komise pro ochranu spotřebitele a Rady pro koordinaci a výměnu informací se zlepšil výkon **dozoru nad trhem**. Úkolem Rady pro koordinaci a výměnu informací je navázat užší kontakty mezi Komisí pro ochranu spotřebitele a třemi hlavními úřady odpovědnými za výkon dozoru nad trhem. Z aktivní účasti na systému včasné výměny informací o nepotraviná řských produktech, který byl vybudován v rámci EU na základě důkladnějších inspekcí a d ůsledného administrativního zapracování jejich výsledků, lze dovodit, že trh je přiměřeným způsobem střežen. 12 % všech provedených inspekcí vyústilo ve vydání správních aktů nebo v osmi případech vedlo ke stažení produktů z trhu.

Vytváření účinného spotřebitelského zázemí pokračovalo získáním finančních zdrojů pro jedenáct bulharských **organizací spotřebitelů** a příslušným zaškolením jejich zaměstnanců. Podpisem ujednání o společném postupu s Komisí pro ochranu spotřebitele se uvedené nevládní organizace formálně účastní výkonu dozoru nad trhem. Byla zahájena informační kampaň s cílem informovat veřejnost o cílech a mechanismech právního institutu ochrany spotřebitele.

Kapitola 24 Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

V oblasti **azylu** byla přiměřeně posílena správní kapacita Úřadu pro uprchlíky.

V oblasti **soudní spolupráce v občanských a trestních věcech** byly ratifikovány Úmluva o výsadách a imunitách Mezinárodního trestního soudu a Úmluva Rady Evropy k boji proti terorismu. V rámci prohlubování kvality mezinárodní soudní spolupráce v trestních věcech byl v červenci roku 2006 přijat zákon o vydávání, příjímání a výkonu rozhodnutí členských států EU k zajištění majetku nebo důkazních prostředků. Bulharsko dosáhlo ve výše uvedených oblastech uspokojivého pokroku.

2.3.2. Oblasti, kde je třeba dosáhnout dalšího pokroku

Kapitola 3 Volný pohyb služeb

V oblasti **pojišťovnictví** byly v červnu roku 2006 přijaty změny zákona o pojištění, které zavádí zajišťovací povinnost garančního fondu.

Přesto v Bulharsku jezdí stále mnoho vozidel s neplatnou státní poznávací značkou. Zajiš ťovací program garančního fondu nebyl dosud proveden. Hlavní překážkou je podpis vícestranné smlouvy pod záštitou Rady kanceláří a smlouvy mezi orgány vyplácejícími náhradu a garančními fondy, aby bulharská vozidla mohla jezdit na celém území EU bez kontrol povinného ručení na motorová vozidla prováděných na hraničních přechodech a aby byl zajištěn bezvýhradní soulad s ustanoveními 4. směrnice o pojištění motorových vozidel. Proto může nastat situace, kdy se kontroly na hraničních přechodech, kterými se zjišťuje, zda se u bulharských vozů dodržují politiky povinného ručení na motorová vozidla, budou muset provádět i po přistoupení a kdy orgány vyplácející náhradu vzniklé újmy oběti silničních nehod neodškodní vůbec nebo pouze z části, což je v rozporu s ustanoveními článku 6 uvedené směrnice.

Bulharsko využije pokroku dosaženého od května roku 2006 a v oblasti pojišťovnictví bude pokračovat se svými přípravami i ve zbývajících měsících.

Bulharské právní předpisy upravující **ochranu osobních údajů** zatím nejsou v souladu s *acquis*. Pokračuje příprava zákona o ochraně osobních údajů a zatím nebyl ukončen nábor dalších pracovních sil do Komise pro otázky ochrany údajů. Je třeba odstranit závislost na rozpočtu a nedostatečné fungování režimu evidence a oznamování. Musí se prohloubit činnost vyvíjená k prosazování práva a nakládání se stížnostmi a zefektivnit přístup dozorčího orgánu při rozhodování o využití dostupných zdrojů a kapacit.

Kapitola 4 Volný pohyb osob

V oblasti **praní špinavých peněz** pokročily úpravy zákona o opatřeních přijatých za ú čelem zabránění legalizaci výnosů z trestné činnosti, v nichž se z velké části přihlíží k po žadavkům druhé směrnice EU o praní špinavých peněz, a pokračuje také přibližování bulharských právních předpisů revidovaným doporučením Finanční pracovní skupiny pro boj s praním špinavých peněz a financováním teroristů. Bulharsko musí prokázat svou schopnost dosáhnout zřetelných výsledků při prosazování práva a při trestním stíhání p řípadů legalizace výnosů z trestné činnosti. *(Srov. bod č. 1.2)*

Kapitola 5 Právo obchodních společností

Bulharsko pokročilo v oblasti **ochrany práv z duševního vlastnictví**. V červenci roku 2006 byly přijaty změny zákona o patentech a v srpnu byly schváleny změny zákona o ochranných známkách a zeměpisných označeních a změny zákona o průmyslovém vzoru. Za pomoci Světové organizace pro duševní vlastnictví a Evropské komise byla v květnu v Rousse uspořádána rozsáhlá konference ke zvýšení obecného povědomí o problematice. V srpnu roku 2006 byla v elektronických sdělovacích prostředcích zahájena vnitrostátní kampaň ke zvýšení povědomí široké veřejnosti. Rada pro otázky

ochrany práv z duševního vlastnictví zasedala dvakrát. Konala se rovněž setkání se zástupci průmyslových sdružení, která se nějakým způsobem zabývají problematikou du ševního vlastnictví. Do školení byli zapojeni zástupci příslušných ministerstev, patentového úřadu, státního zastupitelství a celních úřadů. Trestná činnost páchaná v souvislosti s porušováním duševního vlastnictví představuje i nadále velké nebezpečí a je pro Bulharsko skutečným problémem. Země by měla zajistit, aby uživatelé chráněné věci, jako jsou provozovatelé kabelového vysílání, dodržovali svou povinnost platit autorské honoráře a patentové poplatky.

Vzhledem k nedávno změněnému bulharskému patentovému právu se v souvislosti s n ěkterými změnami objevily jisté obavy, že úprava povede k omezení podmínek p řechodného ochranného režimu pro léčiva. Tím jsou v některých případech zkrácena nabytá práva.

Kapitola 7 Zemědělství

K otázce **veterinárních kontrolních systémů na vnitřním trhu** lze uvést, že Bulharsko musí dokončit budování infrastruktury (stanoviště hraniční kontroly), vypracovat závěr čnou podobu kontrol živých zvířat a produktů živočišného původu dovážených ze třetích zemí a ve skutečném čase předvést provoz databází určených ke zjištění totožnosti, evidenci a kontrolám pohybu příslušných druhů zvířat (sledovatelnost) on-line. Je třeba p řijmout opatření k provádění **kontrol chorob** zvířat s cílem zajistit, aby v zemi nevypukla a nešířila se nákaza klasického moru prasat. Konečně; co se týče veřejného zdraví; záv ěrem zbývá podotknout, že Bulharsko v mlékárenském průmyslu zatím nesplnilo svou povinnost zavést systém pro rozdělování řádně upraveného syrového mléka mezi mlékárny.

Kapitola 9 Doprava

V oblasti **letecké dopravy** odhalily společné inspekce Evropské agentury pro bezpečnost letectví (EASA) a spojených orgánů odpovědných za bezpečnost letectví závažné a p řetrvávající nedostatky ve správní kapacitě bulharského Úřadu správy civilního letectví. Za současného stavu nelze zabezpečit nezbytný dozor nad bezpečností letectví, nelze plnit po žadavky Společenství kladené na vydávání licencí, na způsobilost k leteckému provozu a na údržbu letadel a nelze zajistit, aby velká část letky určená k provozu v prostoru Spole čenství nezávislých států splňovala uvedené požadavky.

Bulharsko musí předložit opravený akční plán a za úzké spolupráce s agenturou EASA, popř. pod jejím vedením jej důsledně plnit v daném časovém harmonogramu, aby byly odstraněny veškeré bezpečnostní nedostatky, a dosáhlo se tak souladu s příslušnou právní úpravou EU o bezpečnosti letectví. Evropská agentura pro bezpečnost letectví poté při další inspekci, provedené ještě před přistoupením, prověří plnění uvedeného plánu.

Kapitola 10 Daně

V oblasti **přímého zdaňování** a **vzájemné pomoci** nebyl zaznamenán žádný posun, pon ěvadž Parlament dosud nepřijal příslušné právní akty. Bulharsko musí zrušit obchody v bezcelní zóně, které využívají osoby vstupující na jeho území.

Kapitola 13 Sociální politika a zaměstnanost

V oblasti **veřejného zdraví** se připravuje další sbližování právních předpisů s ustanoveními *acquis*. Konkrétně se jedná o problematiku krve a krevních produktů, jako ž i tkání a buněk. Do právního řádu se provedly požadavky EU týkající se sledovatelnosti a oznamování závažných nežádoucích účinků či projevů. V jistém smyslu byla posílena správní kapacita příslušných výkonných orgánů. Pravidelně probíhají inspekce současné sít ě specializovaných pracovišť, jejichž výsledkem může být i přijetí příslušných správn ěprávních aktů nebo uvalení příslušných sankcí.

K otázkám přístupu ke zdravotnictví, ochrany dětí a zacházení se staršími lidmi, zdravotně postiženými osobami lze poznamenat, že se musí vyvíjené úsilí zásadním způsobem zvýšit, aby se zlepšily podmínky v jednotlivých ústavech, omezilo se umisťování osob do ústavní péče a plnily se akce uvedené v národním akčním plánu Bulharska týkající se politiky v oblasti ochrany mentálně postižených osob v období let 2004 až 2012. Přestože v oblasti **sociálního dialogu** došlo od května roku 2006 ke kladnému vývoji, dvoustranný dialog nebyl dostatečným způsobem prohlouben a dosud se nevyřešila otázka rozvoje kapacity. Kritéria zastupitelnosti je třeba u všech partnerských organizací uplatňovat nestranně. Ú čast na dialogu tripartity se musí omezovat na organizace sociálních partnerů se sociálním mandátem. Bulharsko musí v této oblasti urychlit své přípravy.

V oblasti **sociálního začlenění** zbývá vyřešit několik otázek. Bulharsko musí pokračovat ve své analytické práci a dále prohlubovat sociální statistiku dokumentující stav chudoby a sociální vyloučení podle ukazatelů EU o sociálním začlenění. Je třeba pokračovat v úsilí vyvíjeném ke zlepšení situace zranitelných skupin, zejména Romů, a podporovat jejich plné zapojení do společnosti.

Bulharsko se úspěšně rozvíjí i v oblasti **nediskriminace**. Správní kapacitu Komise pro ochranu před diskriminací je však třeba upevnit. Úsilí k zajištění účinného provádění rámcového programu pro rovnoprávné začlenění Romů do bulharské společnosti není dostatečné.

Kapitola 14 Energetika

V otázkách **konkurenceschopnosti a vnitřního trhu s energiemi** bylo dosaženo omezeného pokroku. Celkové otevírání trhu s elektřinou a se zemním plynem sice pokra čuje, nicméně je třeba vyvíjet i další snahu k dokončení restrukturalizace elektrárenských a plynárenských společností NEK a Bulgargas. Do přistoupení musí navíc Bulharsko zru šit stávající monopolní postavení při dovozu a vývozu, jak to je ostatně upraveno v bulharském energetickém zákoně.

V oblasti **jaderné energie a jaderné bezpečnosti** se dosáhlo jistého pokroku. Bulharské orgány vypracovaly realizovatelnou strategii pro vyřazení jaderných elektráren z provozu, aby splnily svou povinnost zastavit v blízké budoucnosti jaderné reaktory č. 1 až 4 jaderné elektrárny Kozloduj a jejich následné vyřazení z provozu.

Ve vyvíjené snaze je však třeba s realizací navrhovaných opatření pokračovat. Musí se

dovést do konečné fáze provozní a správní opatření nutná k plnění uvedené strategie, zejména schválení změny licence pro reaktory č. 1 a 2 jaderným regulačním úřadem, která dovoluje zahájit přípravu jejich vyřazení z provozu a následné rozebrání, a vystavení licence na nulový provoz pro reaktory č. 3 a 4. Toho je zapotřebí k důslednému provedení revidované strategie zajišťující konečné zastavení všech čtyř reaktorů jaderné elektrárny.

Kapitola 15 Průmyslová politika

Úspěšně probíhá **privatizace a restrukturalizace**. *(Srov. část věnovanou hospodářské situaci.)* Restrukturalizace ocelářství však pokračuje velmi pomalu. Bulharsko požádalo o prodloužení lhůty k restrukturalizaci do roku 2008. Souhlasí s tím, že lhůta k uplatnění nároku na vrácení neoprávněně čerpané státní pomoci bude prodloužena do roku 2008.

Kapitola 19 Telekomunikace a informační technologie

V oblasti **telekomunikace a informačních technologií** je třeba vyřešit některé klíčové otázky. Stále se přijímají nové zákony a předpisy provádějící ustanovení *acquis* ve znění z roku 2002 do bulharského právního řádu. Zatím nejsou v úseku poskytování mobilních slu žeb uplatňována vhodná opatření k regulaci velkoobchodních cen a nefungují ani účinné systémy nákladového účetnictví. Těmito opatřeními se zajišťuje přesnost a spravedlivost p ři vymezování cen za propojení, rozdělení, přístup a hlasové služby nabízené v maloobchodním prodeji. Národní regulační úřad by navíc měl mít větší kapacitu a měl by být zcela nezávislý, aby mohl plnit své regulační úkoly. Přípravy Bulharska jsou stále nedostatečné k tomu, aby dnem přistoupení tato země dosáhla souladu s regulačním rámcem EU.

Kapitola 21 Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů

Proces **programování** postupuje v souladu s plánem. Vyvíjenou snahu je však nutno znásobit při budování přiměřené organizační struktury pro kvalitně koncipované a p řipravené projekty. Bulharsko se vystavuje nebezpečí, že ke dni přistoupení nebude mít p řipraveno dostatek projektů, a nebude tudíž schopno plně čerpat finanční prostředky vyhrazené na základě strukturálních fondů.

Zbývá prověřit výsledky dosažené při budování spolehlivého a účinného systému **finan čního řízení a kontroly** a prověřit jeho fungování, především se to týká útvarů odpov ědných za vnitřní kontrolu, které již částečně svou agendu plní a zatím nedosáhly přimě řené úrovně. Do pracovněprávního poměru byly přijati a vyškoleni noví lidé, ale stále zbývá dokončit rámcové plány náboru a vzdělávání. Jsou k dispozici návrhy procedurálních příruček. Uvedeným příručkám je třeba dát urychleně závěrečnou podobu a musí se zahájit série školení o jejich používání. Postupy se musí vyzkoušet a je třeba získat určitou rutinu. Všechny řídící orgány zřídily pracovní skupiny k provádění p ředchozích kontrol a v tomto ohledu je nutno prokázat řádné plnění postupů při zadávání veřejných zakázek.

Kapitola 22: Životní prostředí

Nebyly podniknuty žádné konkrétní kroky ke zvýšení povědomí široké veřejnosti

o integrované prevenci a omezování znečištění (IPOZ) a o systému NATURA 2000 a k jejímu zapojení do řešení dané problematiky, neboť nebyly schváleny žádné **horizontální právní předpisy**. Vyhradily se finanční zdroje k vytvoření veřejně přístupné evidence k hodnocení vlivu na životní prostředí. Evidence však dosud zavedena nebyla.

V rámci problematiky **nakládání s odpady** pokračuje pomalu nábor nových pracovních sil na regionální úrovni. Není věnována žádná pozornost rozvoji integrované sítě zařízení na odstraňování odpadu.

V otázce **vodohospodářství** je třeba přijmout změny vodního zákona, aby zákon odpovídal rámcové směrnici EU o vodě.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Nicméně je třeba ještě více upevnit správní kapacitu na regionální úrovni a zajistit lidské zdroje, laboratoře a vybavení.

Pokročilo se v otázce **integrované prevence a omezování znečištění a zvládnutí rizika.** Celkový počet integrovaných povolení vzrostl na 108 z celkového počtu 230 povolení, která mají být udělena do konce října roku 2007. Zahájila se řízení pro ostatní zařízení. Ve vydávání zbývajících povolení a jejich prosazování je třeba pokračovat tak, aby byl daný proces včas ukončen.

Provádění právních předpisů upravujících **kvalitu ovzduší** se zpožďuje. Je třeba vyvinout zvýšené úsilí k úplnému provedení zbývajících směrnic týkajících se kvality ovzduší do právního řádu (jedná se o směrnice upravující problematiku okolního vzduchu, vnitrostátní mezní emisní hodnoty, obchodování s emisemi, obsahu síry v tekutých palivech).

Zásadní úsilí je třeba vynaložit ke zlepšení situace při realizaci opatření v uvedených oblastech (srov. plán).

Kapitola 24 Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

V souvislosti s přípravami na prosazování **schengenského *acquis* a na správu budoucí vnější hranice EU** se dosáhlo určitého pokroku. Po provedení strategie a splnění akčního plánu o integrované správě hranic byly v květnu roku 2006 v příhraniční zóně nasazeny společné vyšetřovací týmy a v červnu roku 2006 společné mobilní jednotky celníků a p říslušníků pohraniční policie. V současné době působí 13 takových jednotek. V červnu roku 2006 schválilo Bulharsko akční plán přípravy na připojení k systému SIS II po uplynutí určité doby od přistoupení. Obecně probíhají ve všech sférách přípravy na p ristoupení k Schengenu. Bulharsko však bude muset prokázat i v praxi, že své přípravné práce směřuje bezvýhradně ke splnění norem SIS II a nikoliv SIS I+. Pokračoval nábor dal ších zaměstnanců: do služebního poměru bylo přijato 137 osob z předpokládaného navý šení stavu o dalších 200 příslušníků pohraniční policie v roce 2006. V červenci roku 2006 byla v rámci pilotního projektu na hraničním přechodu Lesovo na bulharsko-tureckých hranicích zavedena zásada jednorázové platby u přepážky. Tento princip je nyní třeba zavést na všech bulharských hraničních přechodech, aby se snížilo nebezpečí korupčního jednání na hranicích. V srpnu roku 2006 podepsala bulharská pohraniční policie dohodu

o spolupráci s Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (FRONTEX). Tentýž měsíc podepsalo Bulharsko dohodu s Rumunskem o režimu na státní hranici, spolupráci a vzájemné pomoci na hranici. Od kv ětna do září roku 2006 bylo na bulharských státních hranicích zadrženo 220 osob a 499 osobám byl na hraničních přechodech odepřen vstup.

Bulharské hranice jsou stále velmi nespolehlivé z hlediska ochrany před obchodováním s lidmi a se zbožím. Stále by se mělo investovat do moderního vybavení a je nanejvýš vhodné, aby pokračovalo vysoce specializované vzdělávání pracovníků za účelem zajištění velmi kvalitní kontroly.

K **boji proti drogám** lze konstatovat, že správní kapacita Národní ústředny Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost nebyla posílena. Bulharsko je i nadále hlavní zemí průvozu drog a obchodování s nimi. Účinné provádění opatření k potlačování obchodu s drogami je stále velmi problematické. Od května roku 2006 bylo na bulharských hranicích zabaveno téměř 180 kg heroinu, 30 kg hašiše a více než 200 kg amfetaminů, jakož i malé množství marihuany, extáze a kokainu.

Otázka **ochrany údajů** je popsána v části č. 3.

Kapitola 28 Finanční kontrola

V rámci **ochrany finančních zájmů EU** bylo zaznamenáno jistý kladný vývoj v souvislosti s bojem proti podvodům. Zlepšila se strategie boje proti podvodům a její akční plán a příslušné činnosti se nyní provádějí v praxi. V rámci sítě AFCOS byla v červenci zřízena nová ústředna, aby se upevnila koordinace příslušných vnitrostátních orgánů a zajistila kapacita pro spolupráci s úřadem OLAF při boji proti podvodům a při ochraně finančních zájmů EU. Řádným fungováním ústředny a úzkou spoluprací s příslušnými vnitrostátními orgány uvnitř struktury bude nyní muset být zajištěna účinná ochrana finan čních zájmů EU.

3. Překlad *acquis* do bulharského jazyka

Bulharsku zbývá přeložit 1,4 % *acquis* (přibližně 1 360 stran) a zrevidovat zhruba 16 % (přibližně 15 500 stran). Vzhledem k dalším etapám produkce (korektura textů, jejich oprava a finalizace právními odborníky příslušných orgánů), tj. 51 % celkového počtu stran (tj. přibližně 48 000 stran) není připraveno ke zveřejnění ve zvláštním vydání Úředního věstníku zveřejňovaném dnem přistoupení.

Přeložení a revidování *acquis* do přistoupení má absolutní prioritu, aby se zajistila právní jistota prováděcích právních předpisů. Bulharsko se vyzývá, aby zvýšilo své úsilí ke spln ění tohoto úkolu.

PŘÍLOHA K ZEMI: RUMUNSKO

1. Otázky zdůrazněné v závěrech zprávy z května roku, které vyžadovaly další kroky

1.1. Politická kritéria

Systém soudnictví

Pokročila reforma systému soudnictví. Plnila se národní strategie a akční plán k reformě soudnictví. V květnu roku 2006 byl přijat zákon o mediaci, kterým se vymezuje systém pro alternativní řešení sporů. Zřídí se Rada pro mediaci výkonu dozoru nad prováděním zákona. Ministerstvo spravedlnosti, Vrchní rada soudců a státních zástupců, soudci, státní zástupci, advokáti a zahraniční odborníci z praxe začali důkladně prověřovat znění ob čanského zákoníku a trestního zákona, jakož i příslušných procedurálních předpisů. P řezkum by měl být dokončen ve třetím čtvrtletí roku 2007. Celá řada případů projednávaných senátem pro občanskoprávní záležitosti Nejvyššího soudu klesla z 6 126 p případů (stav na konci února roku 2006) na 5 160 případů (stav v září).

V červenci roku 2006 odstoupil nejvyšší státní zástupce Rumunska spolu s ředitelem vnitrostátní zpravodajské služby, ředitelem zahraniční zpravodajské služby, vrchním ředitelem zpravodajských služeb a ochrany státu poté, co obžalovaný během řízení před soudem, vedeném pro spáchání trestného činu terorismu, zmizel a uprchl do zahraničí. Soudní inspektoři zahájili předběžné vyšetřování postupu dotčených státních zástupců a soudců.

Vrchní rada soudců a státních zástupců začala kvalifikovat složitost různých druhů případ ů projednávaných soudy a měřit průměrnou dobu jejich vyřizování, aby soudům mohla ú činněji pomoci při rozdělování lidských zdrojů v soudnictví. 17 soudů zahájilo pilotní projekt, kdy vyšší soudní úředníci budou smět plnit další správní úkoly a povinnosti p ůvodně vyhrazené soudcům, aby se snížila pracovní zátěž soudců. V červnu navrhla Vrchní rada soudců a státních zástupců zlepšit právní úpravu ukládání kázeňských trestů soudcům. Cílem této iniciativy je, aby vyšetřované osoby nemohly odejít do předčasného důchodu z důvodu úniku před potrestáním. Kromě toho se tak má těmto osobám zabránit v tom, aby vynášely jakékoliv výroky k případům poté, co Vrchní rada soudců a státních zástupců přijala základní rozhodnutí o tom, že je zbaví funkce.

Plnění akčního plánu Vrchní rady soudců a státních zástupců probíhá podle plánu a přijala se tato opatření: zaprvé, přijala se vnitřní pravidla, která zakazují členům rady hlasovat o kázeňských otázkách, které se dotýkají jejich soudů nebo státního zastupitelství, zadruhé, podnikly se kroky k zajištění jednotnějšího výkladu a uplatňování práva, zatřetí, vypracovala se objektivnější měřítka pro kariérní postup soudců a státních zástupců a za čtvrté, zavedla se nová objektivní kritéria náboru nových zaměstnanců odboru inspekce a použila se při výběru tří nových soudních inspektorů.

V květnu roku 2006 Parlament ratifikoval smlouvu k rekonstrukci 25 soudních budov. V srpnu byl znovu otevřen Justiční palác v Bukurešti a nedávno i odvolací soud a obvodní

soud v Bukurešti. Na soudech pokračuje zavádění moderní informační technologie a moderního komunikačního zařízení a v červenci roku 2006 byly všechny soudy propojeny bezpečnostní sítí. Pokračuje rozšiřování uvedené sítě na veškerá státní zastupitelství. Software ke zpracování spisů jednotlivých případů a k obsluze řídícího systému je funkční na 152 rumunských soudech z celkového počtu 237 soudů a na 40 státních zastupitelstvích z celkového počtu 235 státních zastupitelství. Místní sítě (LAN) jsou zavedeny na soudech z 82 % a na státních zastupitelstvích z 90 %. Od července roku 2006 mají všechny soudy a všechna státní zastupitelství přístup k právním předpisům a k judikatuře online.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Není zcela zajištěn jednotný výklad a uplatňování práva na všech soudech v celé zemi. Pět zvolených členů Vrchní rady soudců a státních zástupců z celkového počtu 14 osob se stále potýká s problémem případného střetu zájmů při inspekci, poněvadž zastávají vedoucí funkce na soudech nebo státních zastupitelstvích. Není dostatečně zaručena objektivita převážné většiny úřadujících inspektorů. Do služebního poměru je třeba p řijmout nové inspektory podle nového postupu, aby klesl počet neobsazených mzdově krytých pracovních míst a vzrostl počet inspektorů z různých regionů. Vrchní rada soudců a státních zástupců se dosud nezabývala negativním dopadem neetického jednání svých členů na svou pověst. Nebyla přijata žádná právní úprava poskytování právní pomoci. Doposud nebyl jmenován nový nejvyšší státní zástupce. Nepodnikly se žádné kroky k vyře šení závažných problémů Ministerstva pro věci veřejné s řízením úřadu, jakými jsou nerovnoměrné rozdělování práce, nedostatečně probíhající školení a neschopnost shromaž ďovat statistické údaje. Tato otázka se musí vyřešit přednostně.

Obecně lze konstatovat, že reforma soudnictví se vyvíjí zdárně, zejména se upevňuje správní kapacita. Snahu je však třeba prohloubit, aby byl zajištěn jednotnější výklad a uplatňování práva za účelem posílení právní jistoty. Vrchní rada soudců a státních zástupců se sice ve svém nedávno přijatém akčním plánu začala zabývat některými hlavními problémy systému soudnictví, ale přetrvávají obavy v souvislosti s případným st řetem zájmu a dodržením etiky u některých jejích členů. Je třeba podniknout kroky k odstranění nedostatků v řízení Ministerstva pro věci veřejné.

Antikorupční opatření

Rumunsko pokročilo v boji proti korupci. Plnila se národní strategie a akční plán k boji proti korupci. V červnu roku 2006 byly přijaty změny trestního zákona zavádějící trestn ěprávní odpovědnost právnických osob. V červenci se schválily nové přísnější právní p ředpisy o financování politických stran.

Roste objem a prohlubuje se kvalita nestranného vyšetřování případů obvinění z korupce na vyšších pozicích. Národní státní zastupitelství pro stíhání korupce (National Anti-Corruption Prosecutor's Office) zahájilo vyšetřování tří nových případů korupčního jednání na vyšších pozicích týkajících se bývalého člena Parlamentu, vedoucího p ředstavitele místní samosprávy a vyššího úředníka. Národní státní zastupitelství pro stíhání korupce označilo sedm osob, které ve svých vysokých funkcích využívají možnosti

korupce: jedná se o čtyři politiky z vládnoucí koalice, dva politiky z opoziční strany a jednoho vysoce postaveného podnikatele. Národní státní zastupitelství pro stíhání korupce poukázalo rovněž na pět soudců a vede vyšetřování proti dalším dvěma soudcům. Od b řezna roku 2006 tento úřad uvedl celkem 199 podezřelých osob a soudy vynesly rozsudky proti 87 obžalovaným a vyhlásily 82 pravomocných rozsudků v případech zahájených *ex offo* Národním státním zastupitelstvím pro stíhání korupce. Pokračuje postupné zvyšování kvality vyšetřování Národního státního zastupitelství pro stíhání korupce, což lze doložit obnovením projednávání případů, které dřívější vedení úřadu uzavřelo, a zahájením nového vyšetřování starých skandálů vyvolaných při veřejných zakázkách. Rámec určený k potírání korupce funguje účinněji, protože Národní státní zastupitelství pro stíhání korupce na základě informací veřejných kontrolních úřadů zahájilo několik dalších vyšet řování. V květnu bylo pro tento úřad vyhrazeno dalších 56 mzdově krytých pracovních míst.

Generální ředitelství pro boj proti korupci (Directorate General for Anti-Corruption) při Ministerstvu správy a vnitřních věcí má 298 zaměstnanců pracujících na státní i místní úrovni. Od května vede tento úřad předběžné vyšetřování 615 osob a veškeré své spisy postoupil příslušnému státnímu zastupitelství, což vedlo ke vznesení 157 obžalob. Úřad rovněž prověřuje morální bezúhonnost a zjistil korupční jednání na ministerstvu. V květnu a v červnu provedl Národní celní úřad 42 prověrek svých pracovníků, včetně osob, na které si veřejnost stěžovala, následně zahájila kázeňské řízení vůči 41 pracovníkům a zaslala jeden spis Národnímu státnímu zastupitelství pro stíhání korupce k dalšímu trestn ěprávnímu vyšetřování. V důsledku různých společných akcí Generálního ředitelství pro boj proti korupci a Národního státního zastupitelství pro stíhání korupce bylo v září mimo jiné zatčeno 30 celníků a dalších úředníků, čímž se evidentně prokazuje, že spolupráce mezi oběma orgány bojujícími s korupcí je velmi plodná.

Zahájily se dvě vnitrostátní kampaně ke zvýšení povědomí široké veřejnosti a úředníků, v četně představitelů soudnictví, o negativních účincích korupce.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Musí se projevit jednoznačná politická vůle všech politických činitelů pokračovat v nejnov ějším kladném vývojovém trendu dosaženém v boji proti korupci a učinit vše pro to, aby se situace nezměnila k horšímu. Při projednávání předlohy zákona Parlamentem, který Rumunsko musí přijmout v rámci plnění své strategie a svého akčního plánu k boji proti korupci, se v Parlamentu objevily určité pokusy omezit účinnost navrhovaného Úřadu pro otázky prověřování bezúhonnosti (National Integrity Agency).

V Parlamentu byl rovněž zaznamenán pokus změnit postup jmenování nejvyššího státního zástupce a ředitele Národního ředitelství pro boj s korupcí, čímž by byla ještě více naru šena právní a institucionální jistota a pevnost rámce boje proti korupci. Reformy prosazované Ministerstvem spravedlnosti a Národním státním zastupitelstvím pro stíhání korupce musí doplňovat neustálá snaha všech výkonných orgánů, zákonodárce a soudnictví. Je třeba ještě více prohloubit a upevnit spolupráci mezi dvěma specializovanými útvary státního zastupitelství při vyšetřování organizovaného zločinu a p řípadů korupce na vyšších pozicích. Není stoprocentně zajištěna odborná fundovanost soudců, kteří projednávají a rozhodují složité případy finanční a hospodářské trestné

činnosti. V tomto okamžiku nebylo vyneseno mnoho pravomocných rozsudků o trestném činu korupce na vyšších pozicích opřených o nová vyšetřování zahájená Národním státním zastupitelstvím pro stíhání korupce v září roku 2005. Korupce vyvolává obecně i nadále obavy. Ohrožena jsou především některá odvětví jako zdravotnictví, vzdělávání a místní samospráva.

Obecně lze konstatovat, že v boji proti korupci se situace vyvíjí kladně, zejména v zahájení trestněprávního vyšetřování a podávání obžalob. V zahájeném procesu se musí pokračovat podáváním dalších obžalob, zahajováním dalších řízení před soudem, vyná šením pravomocných odsuzujících rozsudků v případech korupce na vyšších pozicích, které odradí další případné pachatele, aby byla zajištěna trvalost a nezvratnost posledního vývoje. Všichni političtí činitelé musí projevit svou odhodlanost potírat rozhodným a ú činným způsobem jakékoliv korupční jednání a zajistit, aby nikdo nebyl vnímán jako osoba, pro niž právo neplatí. Jakmile bude zřízen účinný Úřad pro otázky prověřování bezúhonnosti a prohloubena spolupráce mezi státními zástupci odpovědnými za trestné činy korupce a organizovaného zločinu, bude třeba upevnit stabilitu právního a institucionálního rámce určeného k potírání korupce.

1.2. Kritéria *acquis*

Akreditace platebních agentur

Nedávno pokročil proces zřizování platebních agentur. Dne 15. července byla podepsána smlouva s poskytovatelem služeb IT o vývoji softwarových aplikací a práce se zahájily na konci července. Vypracoval se podrobný pracovní plán. Instalovalo se další hardwarové zařízení. Do pracovního poměru byli přijati další pracovníci a zahájilo se jejich za školování.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

V souvislosti s platebními agenturami je třeba vyřešit celou řadu otázek týkajících se v časného zprovoznění spolehlivého systému IT, přiměřeného počtu zaměstnanců, vhodného vybavení a zajištění příslušných kancelářských prostor a týkajících se v neposlední řadě i nedokončení většiny řídicích a kontrolních postupů.

Kromě toho přetrvává stále reálné nebezpečí, že platební agentury nebudou ke dni p řistoupení řádně fungovat.

Integrovaný administrativní a kontrolní systém (IAKS)

Nedávno pokročil proces zřizování integrovaného administrativního a kontrolního systému. Dne 15. července byla podepsána smlouva s poskytovatelem služeb IT o vývoji softwarových aplikací pro IAKS a práce se zahájily na konci července. Vypracoval se podrobný pracovní plán a modul registru zemědělských podniků. Rejstřík zemědělců obsahuje údaje o většině zemědělců a zároveň pokročilo i budování vazeb mezi rejstříkem zemědělců a systémem evidence půdy / geografickým informačním systémem. K pracovním úkolům souvisejícím s budováním systému evidence půdy / geografického informačního systému byly vyhrazeny další zdroje, čímž se urychlil postup práce.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Stejně tak bude třeba vyřešit celou řadu otázek, jakými jsou včasné zprovoznění příslu šného systému IT pro integrovaný administrativní a kontrolní systém, krátký časový harmonogram k dokončení systému evidence půdy / geografického informačního systému a jeho kvalita. Ke kontrolování přímo na místě musí být přijati a vyškoleni noví zam ěstnanci, musí se nakoupit vybavení a dokončit procedurální příručky.

Kromě toho stále obecně přetrvává nebezpečí, že IAKS nebude ke dni přistoupení řádně fungovat. K zajištění provozu integrovaného administrativního a kontrolního systému je t řeba po celou zbývající dobu před jeho zavedením vyvíjet zvýšené úsilí.

TSE a vedlejší produkty živočišného původu

Rumunsko úspěšně pokračuje v řešení otázky sběru a nakládání s těly mrtvých zvířat a s vedlejšími produkty živočišného původu (TSE). S maďarsko-rumunským konsorciem byly podepsány smlouvy o zadání veřejných zakázek na sběr a nakládání s těly mrtvých zví řat a s vedlejšími produkty živočišného původu. Byla definována budoucí organizační struktura zpracovatelského systému, platná od začátku ledna roku 2007. Současné tři kafilérie ve městech Popesti, Coldea a Dej budou modernizovány, aby mohly zpracovávat vedlejší produkty živočišného původu v souladu se standardy EU. Orgány veterinární správy a konsorcium se shodly na podrobném programu restrukturalizace a modernizace každého zařízení. Živočišný odpad rizikové kategorie č. 1 a 2 (vysoce rizikový materiál) bude zpracováván pouze v závodu Coldea a závody Popesti a Dej budou zpracovávat živočišný odpad rizikové kategorie č. 3 (méně nebezpečný materiál). Odpad ze závodu Coldea budou spalovat dvě speciální pobočky. Program konsorcia počítá se zřízením 21 sběrných mezičlánků a se zavedením dopravy. Konsorcium se rovněž zavázalo spalovat v ětšinu zásob masa a masné moučky.

Konsorcium má kromě toho v úmyslu vybudovat čtyři nové kafilérie, které postupně nahradí současné jateční závody. V červenci roku 2006 se v Rumunsku založila Komise pro koordinaci budování zpracovatelského systému odpovídajícího normám EU. Každý regionální úřad jmenoval osobu k výkonu dozoru nad rozvíjením zpracovatelského systému.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Lhůty k modernizaci a výstavbě kafilérií jsou příliš krátké na to, aby je mohly schválit rumunské orgány veterinární správy a učinit příslušná oznámení Komisi (jsou totiž stanoveny na konec listopadu roku 2006). Kromě toho vyvolává tytéž obavy časový harmonogram výstavby, resp. modernizace sběrných mezičlánků, jakož i nákup dopravních prostředků.

Daňová správa – propojení se systémy IT

Rumunsko značně pokročilo s přípravami informačního systému pro výměnu informací o DHP (VIES), vývojem elektronických služeb poskytovaných k DPH a systému pro

kontrolu přepravy zboží podléhajícího spotřebním daním. Rumunské ministerstvo ve řejných financí převzalo odpovědnost za realizaci systému spolu s projektovými týmy. Rumunsko zvládlo úspěšně testy slučitelnosti aplikací pro systém VIES a pro systém kontroly přepravy zboží podléhajícího spotřebním daním, a splnilo tak své povinnosti v této oblasti. Pokračuje vývoj elektronických služeb poskytovaných k DPH tak, aby tyto služby byly ke dni přistoupení plně funkční za předpokladu, že Rumunsko nezmění sou časné tempo.

2. Ostatní otázky, kterými se bylo nutno zabývat po květnu roku 2006

V této části se hodnotí pokrok Rumunska podle politických a hospodářských měřítek a podle oblastí úpravy *acquis*, které dle nálezů květnové zprávy stále nebyly vyřešeny.

2.1. Politická kritéria

Reforma veřejné správy

Pokročilo reformování veřejné správy. Parlament v červenci přijal dva základní zákony. Jedná se o zákon upravující veřejné financování na místní úrovni a zákon o úřednících, kterým se mění zákon o výkonu služby úředníka. Tento zákon doplňuje právní rámec decentralizace veřejné správy. Pokračuje práce na přesunu pravomocí z ústřední správy na nejvhodnější subjekty místní samosprávy. Připravují se časové harmonogramy a postupy k přenosu odpovědnosti z ústředních orgánů na jiné subjekty veřejné správy. Předpokládá se rovněž decentralizace řízení zdrojů včetně finančních prostředků. Tento proces se právě rozbíhá.

Změněný zákon o úřednících se zaměřuje na administrativní decentralizaci. Zároveň zdokonaluje postup používaný při náboru nových pracovních sil a vymezuje práva a odpovědnost úředníků. Jeho záměr navíc spočívá v definování struktur služebního postupu a příslušných postupů používaných při náboru vyšších úředníků a v oddělení výkonu služby od politického vlivu.

Jistým způsobem se zlepšila i tvorba politiky. Vymezila se úloha Úřadu vlády. Vláda vypracovala metodickou příručku k posuzování dopadu, jakož i komplexní metodický postup používaný při strategickém plánování na úrovni ministerstev a Úřadu vlády. Tento postup pro orgány upřesňuje rámec při tvorbě a koordinaci veřejných politik uplat ňovaných za účasti občanské společnosti.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Vypracování předlohy nového zákona o jednotném platebním hodnocení úředníků dopl ňujícím nový zákon o úřednících se zřejmě znovu zpozdí. Vláda se při přijímání zákonů stále spoléhá na právní nástroj mimořádného nařízení vlády (od února do července roku 2006 jich schválila 105). Obchází se tak zákonodárná a kontrolní funkce Parlamentu. Proto by tento postup měl být omezen na mimořádné případy.

Obchodování s lidmi

V srpnu roku 2006 byl přijat Národní strategický a akční plán boje proti obchodování s lidmi na období let 2006 až 2010. Pokročilo obsazování mzdově krytých pracovních míst v Národním ústavu pro předcházení obchodu s lidmi a sledování pomoci nabízené jeho obětem (National Agency for Preventing Human Trafficking and Monitoring the Assistance Offered to its Victims). Otevře se osm regionálních poboček a zavede se počíta čový systém k evidenci vrácených obětí, aby jim mohla být poskytována pomoc. P řipravuje se program financovaný zčásti ze státních prostředků, jehož náplní bude

pomáhat obětem po stránce zdravotní, psychologické a právní, pokud o to požádají. V roce 2006 byla pomoc poskytnuta celkem 130 obětem buď ve státních zařízeních, na pracovištích neziskových organizací, nebo doma. V květnu roku 2006 bylo odhaleno 45 případů obchodování s lidmi, na nichž se podílí 91 osob, z nichž 15 bylo zatčeno.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Musí se zvýšit snaha o usnadnění resocializace obětí trestných činů. Na úřadě není stále obsazeno 16 mzdově krytých pracovních míst z celkového počtu 34 míst. Dosud nebyl schválen vyšší rozpočet úřadu, který by zohledňoval rozsah jeho odpovědnosti. Počíta čový systém k evidování vrácených obětí zatím nefunguje a bylo přijato jen několik opat ření k resocializaci obětí.

Špatné zacházení s osobami ve vazbě a podmínky ve věznicích

Postupně se zlepšují podmínky ve vazebních zařízeních. Rumunská policie rekonstruovala šest vazebních zařízení a jedno zavřela. V květnu a v červnu zkontrolovala policie podmínky v celách předběžného zadržení v devíti regionech a na pěti policejních stanicích v Bukurešti. Nebylo zjištěno žádné porušování lidských práv či nedodržování procesních p ředpisů (jako je umístění zadržených osob do společné cely s odsouzenými vězni). Úst řední ředitelství trestněprávního stíhání obdrželo tři stížnosti na špatné jednání policistů. Následným vyšetřováním se ukázalo, že stížnosti nebyly odůvodněné. V červnu roku 2006 byl přijat zákon o výkonu trestněprávních trestů, kterým se ve věznicích zavádí rozlišený režim věznění (se zvýšenou ostrahou, s ostrahou, s dozorem a s dohledem). Zákon zárove ň zlepšuje podmínky ve věznicích a posiluje dohled soudu nad výkonem trestu odnětí svobody.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Stále se objevují zprávy o protiprávním jednání zaměstnanců donucovacích orgánů a věze ňské služby, včetně nadměrného používání síly. Soud se těmito stížnostmi zabývá jen z řídka a od května nebyly vyneseny žádné výroky o postihu. Pokračuje úsilí přesunout zadr žené osoby v předstižné vazbě ze sklepních prostor policejních stanic do vhodnějších za řízení.

Ochrana dětí

Ochrana dětí se zlepšila. Příslušné orgány pokračovaly v provádění právních předpisů z roku 2005 upravujících práva dítěte a osvojení. Rumunská právní úprava tak odpovídá ustanovením Úmluvy OSN o právech dítěte a částečně i úpravě členských států. Postupně klesá počet dětí umístěných do výchovných zařízení. Zásadním způsobem se zlepšily podmínky v ostatních ústavech a obecně nyní odpovídají běžným standardům. Mnoho dětí bylo vráceno svým rodinám nebo budou umístěny do pěstounské péče vyškolených osob. Kromě toho je třeba pečlivěji plnit akční plán zaměřený na pomoc matkám, který má matky odradit od jejich rozhodnutí opustit své nově narozené děti. K otázce postižených d ětí je třeba uvést, že rumunské orgány zřídily pracovní skupinu, jenž důkladně prověřuje životní podmínky dětí v dětských domovech, nemocnicích a internátech za účelem zlepšit jejich podmínky.

Péče o tělesně a duševně postižené osoby

Dosáhlo se omezeného pokroku. V květnu roku 2006 byl přijat akční plán na období let 2006 až 2009 k provedení strategie reformy péče o duševně postižené. V srpnu roku 2006 bylo zřízeno Národní středisko péče o duševně postižené osoby, aby koordinovalo průběh dané reformy. Pokračoval nábor sociálních pracovníků, kteří dohlížejí na dodržování lidských práv v psychiatrických léčebnách. Tento proces by měl být co nejrychleji ukon čen. V rámci péče o postižené pokračovalo umísťování těchto občanů do středisek alternativní péče, resp. do jejich domovů. Úřad péče o postižené osoby nedávno vyhradil neziskovým organizacím finanční prostředky, aby mohly zavádět služby pro zdravotně či duševně postižené osoby. Připravuje se 18 sociálních služeb jako vzdělávání, profesní za členění, podporované a chráněné bydlení.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Při řešení problematiky péče o postižené občany je v současné době nutno jednoznačně up řednostnit a prosazovat kvalitní služby postiženým občanům, tj. budování chráněného a podporovaného bydlení a zvýšit jejich přístup ke vzdělání a na trh práce. Ačkoliv byly podniknuty některé kroky k vyřešení nejnaléhavějších problémů v oblasti péče o duševně postižené, je třeba se zaměřit na odstranění nadměrného držení v psychiatrických lé čebnách a zajistit dostatečný personál a vhodné zacházení s chovanci. Za účelem řádného provádění reformy péče o duševně postižené se musí takto vyvíjené úsilí stát součástí celkového přístupu k dané problematice a nepřetržitého sledování vývoje situace.

Restituce majetku

Zlepšila se otázka restituování majetku. Změnily se právní předpisy z důvodu sladění re žimu právní úpravy a vyplácení finančních náhrad. Žádosti se vyřizují i nadále pomalu.

Ochrana a začlenění menšin

V oblasti ochrany menšin lze konstatovat pouze omezený pokrok. Stále se projednává p ředloha zákona o právním postavení národnostních menšin, diskutuje se o zásadách rovnosti, nediskriminace a multikulturalismu. Tento legislativní proces musí být bedlivě sledován. V srpnu roku 2006 byl schválen nový národní plán zaměstnanosti, který se zamě řuje na menšiny, včetně romských občanů. Zákon o ochraně před jakoukoliv podobou diskriminace a o jejím postihu byl upraven tak, aby odpovídal normám EU souvisejícím s nezávislostí Národní rady boje proti diskriminaci. Správní kapacita Národní agentury pro práva Romů vzrostla díky zřizování regionálních poboček. Úřad zahájil realizaci projektů zaměřených na obecně prospěšný rozvoj, které zásadním způsobem a trvale přispívají ke zlepšení situace Romů. Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Provádění probíhá pomalu. Sociální začlenění romské menšiny je i nadále strukturálním problémem. Životní podmínky jsou celkově stále nevhodné. Měla by se prohlubovat a realizovat opatření zaměřená na zaměstnanost. Stává se, že na plnění strategií a politik zaměřených na problematiku romské menšiny nejsou vyhrazeny dostatečné zdroje, zejména na místní úrovni. Rumunské úřady zatím neprokazují na všech úrovních,

že netolerují žádné projevy rasismu namířeného vůči Romům.

Stále se objevují případy institucionálního násilí na Romech a napadání Romů, jako nap říklad razie policie do romských čtvrtí a osad a vystěhování z jejich příbytků bez poskytování náhradního bydlení či ubytování. Obecně je povědomí o situaci Romů a o vládní strategii řešící romskou otázku nízké, zejména na úrovni místní samosprávy, která nese odpovědnost za vystěhovaní. Proto je vhodné podporovat místní úřady, aby vypracovávaly projekty zaměřené na obecně prospěšný rozvoj a nabízely řešení problémů zákonnosti romských osad a dalších problémů. Institucní rámec k plnění národní strategie zaměřené na problematiku Romů zatím nefunguje dostatečně účinně a spíše snižuje schopnost rozhodování Národní agentury pro práva Romů a omezuje možnost zástupců romské menšiny účastnit se účinně procesu rozhodování v příslušných oblastech. Přípravy Rumunska v této oblasti by měly být okamžitě urychleny a v započaté práci je třeba pokra čovat i po přistoupení.

2.2. Hospodářská kritéria

Makroekonomická stabilita a kombinace politik

Zpráva z května roku 2006 znovu potvrdila, že tržní hospodářství funguje, a dospěla k závěru, že byly prosazovány vhodnější fiskální, peněžní a mzdové politiky. Od předlo žení dané zprávy došlo k pokroku v těchto oblastech: Rozpočet veřejných financí vykázal přebytek 1,5 % HDP za první pololetí roku 2006. Pokračoval proces dezinflace. Centrální banka zpřísnila požadavky na minimální rezervy a mírně zvýšila úrokové sazby vzhledem k tlakům a rizikům inflace. Růst reálné mzdy odpovídal z velké části růstu produktivity.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Fiskální politika značně povolila, poněvadž původně byl pro schodek v roce 2006 stanoven cíl 0,5 % HDP, který však byl v dubnu revidován na 0,9 % a v červnu na 2,5 %. Výdaje vykázané v rozpočtu vzrostly téměř o 3,5 % HDP, z čehož 0,4 % HDP činí náklady na zvýšení mezd ve veřejném sektoru. Tato pro-cyklická politika se odchyluje od střednědobé fiskální politiky původně předložené Rumunskem. Roste tak nebezpečí, že v budoucnu bude překročena referenční míra 3 % HDP stanovená pro schodek rozpo čtu. Vývoj inflace naznačuje jen omezeně, že cíl vymezený pro rok 2006 bude splněn. Uvolněnou fiskální politikou a rozkolísaným růstem úvěru se zhoršuje možnost splnit pří ští rok cíl stanovený pro míru inflace.

Reforma výdajů a dodržování daňových předpisů

Ve zprávě z května roku 2006 se dospělo k závěru, že reforma veřejných výdajů a dodr žování daní pokračuje a že by měl být zvýšen příjem z daní. Od předložení dané zprávy do šlo k pokroku v těchto oblastech: vybírání daní z příjmu a příjem z DPH. Změnami v da ňovém zákoně se rozšiřuje daňový základ a zlepšila se struktura daňových sazeb.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Uvolnění výdajové politiky není doprovázeno kroky ke zlepšení procesu stanovení priorit

ve vládních výdajích a k posílení kapacity realizovat velké veřejné investiční projekty. Pouze přibližně polovina dodatečných výdajů je účelově vázána na investice. Mzdy ve ve řejném sektoru, subvence a nákup zboží a služeb vládou vzrostly o 1,1 % HDP. Parlament nepřijal důchodovou reformu. Vybírání daní a jejich odvádění se musí stále zlepšovat, aby se posílila fiskální udržitelnost.

Privatizace a restrukturalizace průmyslu

Zpráva z května roku 2006 znovu potvrzuje, že tržní hospodářství funguje, a dospěla k závěru, že prohloubení strukturálních reforem především předpokládá nepřetržitou restrukturalizaci energetického, důlního a dopravního průmyslu a pokrok při realizaci privatizačního programu. Od předložení dané zprávy došlo k jistému zlepšení. Poněkud klesl celkový počet společností s vlastnickým podílem státu. Čtyři společnosti s vět šinovým podílem, které spravuje privatizační úřad (AVAS), byly buď zprivatizovány nebo byla zahájena jejich likvidace. Podle vývoje nákladů pokračuje úprava cen za energie. V souladu s programem pro restrukturalizaci důlního průmyslu byly uzavřeny některé doly a změněna struktura zaměstnanosti.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Úspěchy dosažené v privatizaci neodpovídají cílům vlády a proces probíhal obecně pomalu v bankovnictví, energetice a ve zbrojním průmyslu. Stále lze poukázat na státní podniky (například Tractorul Brasov), u kterých se upřednostňuje podpora státu, místo aby podniky byl zlikvidovány. Cíl zbavit se pěti velkých průmyslových společností do konce března roku 2006 stále není splněn. Rozdíl mezi cenami za plyn zahraničních a tuzemských poskytovatelů je třeba snížit z důvodu prohloubení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

Podnikatelské prostředí

Ze zprávy z května roku 2006 vyplývá závěr, že narůstají stále nové platební nedoplatky a právní úprava konkurzu se stále vyznačuje jistými nedostatky. Od předložení dané zprávy došlo k jistému pokroku. Klesla celková výše daňových nedoplatků a nové vznikaly pomalu. Velkým daňovým dlužníkům stále více hrozí prohlášení konkurzu nebo se musí podrobit exekuci. Do jisté míry se zlepšil odvod poplatků v odvětví energetiky. Byl zaznamenán vysoký počet nových případů platební neschopnosti a zároveň rostl počet vy řešených případů a případy se vyřizovaly rychleji. Velkým daňovým dlužníkům stále čast ěji hrozí prohlášení konkurzu nebo se musí podrobit exekuci. Do jisté míry se zlepšil odvod poplatků v odvětví energetiky.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Celkové daňové nedoplatky a nově vznikající daňové nedoplatky představují velký problém, zejména ve státních podnicích. Vláda pokračovala ve své praxi promíjet velké dluhy, protože rozhodla o zrušení dlužné částky hlavního dodavatele energií, která p řesahuje 1 % HDP, aniž by předložila přesvědčivá restrukturalizační opatření. Nezaplacené účty jsou charakteristickým negativním rysem odvětví energetiky. Měla by se upevnit finanční disciplína a je nutné zlepšit fungování soudnictví, aby se vytvořil vhodný

prostor pro podnikání.

2.3. Kritéria *acquis*

V této části se posuzují vývojové tendence v těch oblastech *acquis*, které podle zprávy z května roku 2006 vyžadovaly zvýšené úsilí, a rozdělují se do dvou kategorií.

– Zaprvé, oblasti, kde se dosáhlo značného pokroku, a bude-li současné tempo pokra čovat, budou přípravy Rumunska probíhat uspokojivě.

– Zadruhé, oblasti, kde je třeba vyvinout další úsilí a Rumunsko by se mělo ještě lépe p řipravovat.

2.3.1. Oblasti, kde přípravy probíhají uspokojivě

Kapitola 1 Volný pohyb zboží

Pokročilo se v oblasti **horizontálních a procedurálních opatření**, především v otázce správní kapacity akreditačních orgánů. Bylo posíleno právní postavení rumunského akreditačního orgánu, probíhal nábor pracovních sil a školení, připravovaly se podklady nebo jim byla dána jejich závěrečná podoba, aby úřad znovu mohl podepisovat multilaterální smlouvy o spolupráci v oblasti akreditace systémů pro řízení kvality a certifikačních orgánů. Obecně lze konstatovat, že Rumunsko postupuje ve výše uvedené oblasti volného pohybu zboží uspokojivým tempem kupředu.

Kapitola 2 Volný pohyb osob

Parlament přijal právní předpisy provádějící ustanovení *acquis* o **právech občanů** Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států a upravil příslušné právní předpisy tak, aby bylo zajištěno, že se státními příslušníky EU, kteří nejsou občany Rumunska, se bude nakládat stejně jako se státními příslušníky Rumunska v otázce přístupu ke vzdělání a zpoplatnění vzdělání. Těmito změnami Rumunsko demonstrovalo pokrok v této oblasti. *Acquis* upravující **volební právo** nebylo zatím do rumunského právního řádu provedeno. Přípravy Rumunska by v této oblasti m ěly pokračovat i během zbývajících měsíců.

Kapitola 3 Volný pohyb služeb

Pokročilo se s odhalováním překážek **práva usazování a svobody poskytování služeb** a s odstraňováním ustanovení neslučitelných se Smlouvou o ES. Rumunsko má nyní platný právní rámec, který dovoluje osobám Evropského Společenství a Evropského hospodářského prostoru po přechodnou dobu poskytovat služby bez dalších povinných povolení.

Kapitola 6 Politika hospodářské soutěže

Rumunsko pokračuje úspěšně v oblasti uplatňování **státní podpory**. Kvalita a nezávislost hodnocení státní podpory Radou pro hospodářskou soutěž a její analýza je stále

uspokojivá. Rumunsko pokročilo s prohlubováním a upevňováním pořádku při poskytování státní podpory do takové míry, kdy si veřejné orgány a zástupci průmyslu uv ědomují svá práva a povinnosti. Jednání poskytovatelů státní podpory (především Ministerstva veřejných financí) se však musí přesto zlepšit. Státní pomoc poskytovaná v podobě osvobození státního podniku Sazka od daňové povinnosti je sporná. Je třeba pokračovat v úsilí vyvíjeném k dokončení hodnotícího procesu podpory udělené velkým společnostem, které je nutno restrukturalizovat.

K otázce státní podpory ocelářství lze poznamenat, že pokračuje úzká spolupráce mezi Rumunskem a Komisí při provádění Národního programu restrukturalizace ocelářství. Rumunsko dodržuje své závazky neudělovat podporu ocelářských závodům uvedeným v národním restrukturalizačním programu.

Se zvýšeným úsilím je třeba řešit otázku ocelářských společností, aby na konci restrukturalizace byly znovu dlouhodobě životaschopné. Obnovila se restrukturalizace podpory vyplácené ocelářským společnostem, které nejsou uvedeny v národním restrukturalizačním programu.

Kapitola 7 Zemědělství

Většina oblastí pokročila kupředu. Upevnila se správní kapacita většiny **společných organizací trhu** (proběhl nábor nových zaměstnanců a jejich zaškolení). Vypracovala se celá řada příruček a postupů, popřípadě jim byla dána konečná podoba. V jednotlivých odvětvích je třeba konkrétně poukázat na tento úspěšný vývoj: úřední schválení 128 zásahových středisek pro obiloviny, úřední schválení 288 kupců mléka, vláda zavedla metodologický postup přidělování jednotlivých kvót mléka a národní rezervy, v odvětví masa byl dokončen právní rámec pro klasifikaci jatečně upraveného masa a začal se pou žívat systém klasifikace vepřového jatečně upraveného masa. Registr vinic je nyní koncipován tak, aby byl kompatibilní s integrovaným administrativním a kontrolním systémem.

K problematice veterinářství lze uvést, že již funguje Národní úřad pro amelioraci a reprodukci v **zootechnice**. Zavedl se systém pro sledování výskytu zvířat a evidování jejich pohybu za účelem zajištění **veterinární kontroly na vnitřním trhu**. Byla zprovozn ěna databáze s hovězím masem. Musí se však zásadním způsobem zlepšit řízení databáze, což přepokládá posílení správní kapacity veterinárních orgánů. Úspěšně pokročily stavební práce na osmi stanovištích hraniční kontroly. Probíhá školení pracovníků. Podle rumunského časového harmonogramu by všechna stanoviště hraniční kontroly měla být zprovozněna v říjnu roku 2006.

Kapitola 8 Rybolov

Přijetím mimořádného nařízení vlády, kterým se upřesnilo řízení strukturálních fondů, pokročilo Rumunsko úspěšně v kapitole týkající se **rybolovu**. Státní podnik řízení zdrojů rybolovu již nebude organizačním mezičlánkem při čerpání finančních prostředků z EU. Úspěšně pokračuje příprava národního strategického programu a operačního programu. Vzrostla celková správní kapacita Národního úřadu pro rybolov a akvakulturu.

Kapitola 10 Daně

V oblasti **přímých daní** Rumunsko z velké části dokončilo provádění směrnice o nep římém zdaňování tvorby kapitálu, fúzí, mateřských a dceřiných společností, úroků, honorá řů a úspor. Do přistoupení však musí být opraveno několik aspektů. Daňovým zákonem se rovněž dokončuje proces slaďování v oblasti správní spolupráce a vzájemné pomoci. Rumunsko zrušilo po celé délce svých pozemských hranic veškeré obchody v bezcelní zón ě. Budou-li změny přijaty, bude Rumunsko v dané oblasti připraveno na členství.

Pokroku se dosáhlo i ohledně **nepřímého zdaňování**. Nový daňový zákon dokončuje proces legislativní harmonizace, neboť do vnitrostátního právního řádu provádí ustanovení související s pohybem všech sjednocených kategorií výrobků v prostoru Společenství a ustanovení směrnice o zdanění energie. Rumunsko se rovněž dostalo na minimální hranice daňové povinnosti energetických produktů (s výjimkou olovnatého benzínu a těžkého topného oleje), alkoholických a tabákových výrobků a zavedlo sníženou spotřební da ňovou sazbu (50 %) pro osobní spotřebu drobných pěstitelů ovoce. V oblasti DPH omezuje nový daňový zákon, který vstoupí v platnost dne 1. ledna 2007, zbývající rozsah nesrovnalostí s předpisy *acquis* a zavádí režim platný ve Společenství. Zároveň však da ňový zákon zavádí právní úpravu zdaňování vozidel, která není slučitelná ani s ustanoveními Smlouvy o ES, ani s judikaturou Evropského soudního dvora.

Kapitola 18 Vzdělávání a odborná příprava

V otázce **programů Společenství** bylo rozhodnuto, že řízením budoucího programu Mládež v akci bude pověřen vnitrostátní Úřad celoživotního vzdělávání a plnění programů Mládež v akci. Po tomto kroku by mělo následovat příslušné opatření, aby postupné sbli žování probíhalo za příznivých podmínek. Mezi Ministerstvem vzdělávání a výzkumu, Národním úřadem pro mládež a vnitrostátním úřadem se předpokládá uzavření protokolu o tripartitě, čímž se zajistí koordinace, sledování a správné a průhledné čerpání finančních prostředků.

Kapitola 21 Regionální politika

Úspěšně pokračuje budování **institucionálních struktur** (správní kapacity). Rumunsko splnilo z velké části své plány o náboru pracovních sil a jejich zaškolení. Byl zahájen formální proces postoupení úkolů z řídicích orgánů na zprostředkovatelské subjekty. V rámci koordinačních postupů byly učiněny jisté kroky. Ve většině odvětví pokračuje uspokojivě budování organizačních struktur pro realizaci projektů.

Úspěšně pokračuje rovněž **sledování a hodnocení**, neboť zavádění jednotného informa čního systému pro vedení instituce probíhá podle plánu. Hodnotící kapacita byla ještě více prohloubena zřízením hodnotících jednotek, vypracováním hodnotící strategie, podporou vzdělávání a zvyšováním obecného povědomí.

Na všech úrovních však musí být zesílena snaha prohloubit dostupnou kapacitu, aby mohly být plně čerpány finanční prostředky z EU za současného dodržování předpisů *acquis*. Je třeba se zaměřit na postupy uplatňované při výběru projektů a především

na jejich realizaci, aby nepokračovaly problémy, které se prokazatelně objevily při vyu žívání předvstupní finanční pomoci.

Kapitola 22 Životní prostředí

Obecně lze zaznamenat uspokojivý průběh budování **správní kapacity**. Probíhal nábor nových pracovních sil a jejich zaškolování. Zlepšilo se rozdělování odpovědnosti na různé úrovně vyřizování správní agendy spojené s ochranou životního prostředí. Poradní úloha ministerstva a Úřadu ochrany životního prostředí se však ve vztahu k regionálním a místním úřadům musí prohloubit. Zbývající volná pracovní místa je třeba obsadit před p řistoupením a musí pokračovat vzdělávání pracovníků, aby se zajistila jejich vysoká fundovanost a dostatečný počet.

V oblasti **horizontálních předpisů byl dokončen proces právní harmonizace** v otázce účasti veřejnosti a jejího přístupu k právu. Jejich provádění musí proběhnout bez jakéhokoliv zpoždění.

V oblasti **nakládání s odpady** jsou do rumunského právního řádu provedeny všechny p říslušné předpisy *acquis*. Byla posílena správní kapacita. Především regionální orgány jsou nyní vybaveny lépe k tomu, aby mohly provádět *acquis* upravující problematiku odpadů. Dokončily se návrhy regionálních plánů pro nakládání s odpadem. K provedení směrnic o skládkách, obalových odpadech a odpadech z elektrických a elektronických zařízení sice byly podniknuty důležité přípravné kroky, přesto by se však měla zlepšit poradní funkce ústředních orgánů.

Dokončil se proces provádění právních předpisů *acquis* upravujících problematiku **vodohospodářství** do rumunského právního řádu. Kvalita vody se měří a sleduje podle kritérií a v intervalech vymezených ustanoveními *acquis*. Kromě toho byly přijaty další významné kroky, včetně vymezení ochranných pásem pitné vody, sestavení nového seznamu k vybudování kanalizačních systémů a nakládání s odpadními vodami. Pokra čovalo investování do vodní infrastruktury a vypracovala se nová finanční strategie.

V otázce **průmyslového znečišťování** lze zaznamenat uspokojivý pokrok ohledně vydávání povolení na základě směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění. Ke dni 31. srpna 2006 bylo podáno 549 žádostí o povolení z celkového stávajícího počtu 607, přičemž 272 bylo vyřízeno kladně. Udělování příslušných povolení v souvislosti s dodr žením kvality vod bylo harmonizováno s postupy používanými podle směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění, čímž se odstranilo nebezpečí zpoždění tohoto procesu. Důležitou otázkou však i nadále zůstává včasné vydání zbývajících povolení, aniž by se to projevilo na jejich kvalitě.

Kapitola 24 Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

Pokročilo se v oblasti **policejní spolupráce a boje proti organizovanému zločinu**. Policie přijala do služebního poměru více než 1000 nových pracovníků a většina z nich bude v první řadě chránit veřejný pořádek. Zakoupily se nové služební vozy, aby se zvýšila schopnost policie operovat i na odlehlých venkovských místech. Zvýšila se rovněž kapacita vyhrazená k boji s organizovaným zločinem, poněvadž se využívá další zařízení

IT a nový software. Forensní laboratoře byly vybaveny novým zařízením, aby mohly provádět analýzu DNA.

V rámci **boje proti drogám** se zvýšil počet pracovníků Národní protidrogové centrály o více než 95 % ze stanoveného cíle a v celé zemi bylo znovu otevřeno 7 poradenských st ředisek. Od května do 26. června bylo zadrženo 20 kg návykových látek (téměř 2 kg heroinu a více než 1 800 tabletek extáze). Kromě toho bylo zadrženo 63 kg a 440 litrů prekursorů chemických látek používaných při výrobě drog.

V souvislosti s řešením problematiky **soudní spolupráce v občanských a trestních v ěcech** byl pro soudce a státní zástupce vydán průvodce v elektronické podobě, kde je podrobně popsán závazný postup po přistoupení. Pokračují přípravy začlenění Rumunska do Evropské soudní sítě a příslušná vzdělávací zařízení uspořádala o této problematice vzdělávací kurzy.

Kapitola 28 Finanční kontrola

Rumunsko přijalo celkovou strategii rozvoje **veřejné interní finanční kontroly** v souladu s mezinárodními normami a s osvědčenými postupy EU. Její provádění pokračuje podle ustanovení *acquis*. Předběžné finanční kontroly se postupně stávají součástí řídicí odpov ědnosti.

V souvislosti s **kontrolou výdajů na strukturální akce** je třeba konstatovat, že úřady odpovědné za realizaci předvstupních fondů ISPA jsou plně funkční. Rumunsko získalo kromě toho i akreditaci pro rozšířený decentralizovaný prováděcí systém (EDIS) s platností pro celý systém ISPA na svém výsostném území. Tím se prokazuje, že Rumunsko dospělo do uspokojivé fáze kontrolování výdajů na strukturální akce. U finančních prostředků čerpaných v rámci programu Phare však Rumunsko musí učinit je ště další kroky k závěrečné kontrole podle systému EDIS, aby akreditace mohla být ud ělena do konce letošního roku.

2.3.2. *Oblasti, kde je třeba dosáhnout dalšího pokroku*

Kapitola 1 Volný pohyb zboží

Jistý kladný vývoj lze zaznamenat v oblasti **zastaralých** právních předpisů o kontrolách setby, produkce a uvádění na trh geneticky modifikovaných organismů. Rumunsko dokon čilo provádění právních předpisů o bezpečnosti potravin do svého právního řádu. Byl vytvořen regulační rámec nezbytný k zavedení systému registrace a kontroly geneticky modifikovaných plodin, včetně zákazu kultivovat ke dni přistoupení geneticky modifikovanou sóju.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Prosazování právního rámce vyžaduje značné zlepšení. Zejména je třeba urychlit přípravy kvalitního kontrolního systému tak, aby se týkal veškeré sklizně geneticky modifikovaných sójových bobů v roce 2006 a tyto geneticky modifikované produkty byly zasílány do zpracovatelských závodů, byly označeny a identifikovatelné podle požadavků ES.

Rumunsko dosud nezajistilo bezezbytkovou kontrolu geneticky modifikovaných semen uložených v sýpkách a nezajistilo ani, aby se taková semena po přistoupení nepoužívala k setbě. V tomto okamžiku nejsou plně v provozu ani laboratoře pro potraviny a krmivo, ani laboratoře pro zjišťování kvality semen. Rumunské úřady musí zajistit praktické a ú činné provádění akčního plánu pro geneticky modifikované organismy, který byl vypracován v červnu roku 2006.

Kapitola 3 Volný pohyb služeb

Rumunsko znásobilo své úsilí v odvětví **bankovnictví** k provedení nových předpisů týkajících se kapitálových požadavků kladených na úvěrové instituce a investiční podniky do svého právního řádu. Na základě výňatků z předlohy právní úpravy zaslané rumunskými orgány útvary Komise nezjistí, zda Rumunsko bude správně a úplně do svého právního řádu provádět nové kapitálové požadavky kladené na úvěrové instituce a investi ční podniky.

V **odvětví pojišťovnictví** byla zaznamenána zvýšená snaha v oblasti pojištění motorových vozidel jak v otázce počtu nepojištěných vozidel, tak v otázce upevnění správní kapacity.

Orgány požadované podle směrnic o pojištění motorových vozidel jsou nyní funkční. Fond obětí silničních nehod nese odpovědnost za řízení informačního střediska, záručního fondu a úřadu vyplácejícího náhrady. Režim pro zajištění fondu obětí silničních nehod bude brzy dokončen. Kromě toho je Úřad správy zelených karet již finančně nezávislý. Největším problémem Rumunska je podpis multilaterální smlouvy pod záštitou Rady úřadů a dohody mezi orgány vyplácejícími náhradu a záručními fondy ještě před přistoupením, aby rumunská vozidla mohla jezdit po celé EU bez kontroly na hranicích, zda vozidlo má osv ědčení o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou třetí stranou, a aby byla plně zajišt ěna použitelnost čtvrté směrnice o pojištění motorových vozidel. Hrozí nebezpečí, že se u rumunských vozidel budou muset i po přistoupení provádět hraniční kontroly kvůli osvěd čení o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou třetí stranou a že odškodnění obětí dopravních nehod vyplácené příslušnými orgány nebude zajištěno tak, jak to vyžaduje článek 6 uvedené směrnice, nebo bude zajištěno pouze částečně.

Kapitola 4 Volný pohyb kapitálu

Jistého pokroku se dosáhlo v oblasti **praní špinavých peněz**. Národní úřad prevence a boje proti praní špinavých peněz vydal právní předpisy k odstranění nedostatků v zajiš ťování ochrany před legalizací výnosů z trestné činnosti a v boji proti legalizaci takových výnosů, k zavedení norem, kdy je zákazník znám, a ke zřízení vnitřních kontrol subjektů, u kterých je možno učinit ohlášení a které nepůsobí v odvětví financí, které ale nepodléhají důkladnému dozoru současných dozorčích orgánů.

Musí se však znásobit vyvíjená snaha k dosažení uspokojivého prosazování a provádění právního rámce, především v souvislosti se zvyšováním povědomí o orgánech, u kterých je možno učinit ohlášení a které nepůsobí v odvětví financí, a dozorem nad výkonem jejich funkcí. Přetrvává potřeba získat další pracovníky pro Národní úřad prevence a boje proti praní špinavých peněz, zejména finanční analytiky, aby se zvýšila provozní kapacita tohoto

úřadu. Své pracovní úsilí musí zvýšit všechny donucovací orgány, Finanční zpravodajská jednotka i zástupci systému soudnictví, aby se zlepšilo prosazování právních předpisů upravujících legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování teroristů.

Kapitola 5 Právo obchodních společností

Rumunsko sice v oblasti **práv z duševního a průmyslového vlastnictví** obecně postupuje úspěšně, ale v oblasti autorských práv je třeba vyvinout další úsilí. Byla oznámena prováděcí opatření týkající se biotechnologických vynálezů. Probíhají přípravy na vybudování nezbytné infrastruktury k vyřizování žádostí o dodatková ochranná osvěd čení. Rumunské úřady navíc vysvětlily úlohu a postavení organizací pro kolektivní správu. Rumunské orgány znásobily své úsilí vyvíjené k omezení trestné činnosti v oblasti práv z duševního vlastnictví a ke zlepšení spolupráce mezi úřady a soukromým sektorem. Autorský zákon však dosud stále plně neodpovídá ustanovením *acquis* v otázce vyloučení některých televizních programů z povinnosti hradit licenční poplatky a z obecného omezení plateb za příbuzná práva.

Kapitola 7 Zemědělství

Platební a intervenční agentura převzala odpovědnost za **obchodní mechanismy** a podepsala protokol o meziinstitucionální spolupráci s Národním celním úřadem v otázce řízení a správy dovozních a vývozních licencí. Zlepšila se spolupráce s Národním úřadem pro veterinářství a bezpečnost potravin. Vypracovaly se procedurální příručky. Přesto v šak schází nezbytná právní úprava v oblasti mechanismů obchodu. Může se stát, že přísluš ní pracovníci nebudou v této oblasti dnem přistoupení plně připraveni na plnění svých úkolů.

V otázce **politiky jakosti** nelze konstatovat žádný vývoj. Zde je třeba posílit kontrolní útvary. Kontrolní systém **výživy zvířat** je sice připraven, ale neprovádí se dostatečným zp ůsobem. V oblasti **veterinářství a ochrany veřejného zdraví** je třeba věnovat patřičnou pozornost tomu, aby po přistoupení byla dokončena soustava pro nakládání se syrovým mlékem, které neodpovídá předpisům. V souvislosti s **obchodem se živými zvířaty a produkty živočišného původu** a **s kontrolou chorob zvířat** předložilo Rumunsko celkový plán sledování, kontrolování a eradikace klasického moru prasat. Zbývá však zna čně posílit celkové sledovací a kontrolní kapacity veterinárních útvarů.

Kapitola 10 Daně

Jistého pokroku se dosáhlo v oblasti **správní kapacity**. Probíhá celá řada opatření (legislativních i provozních) ke zlepšení poměru vybraných daní. V objemu vybraných daní, přestože je stále nízký, lze zaznamenat jisté zlepšení, což lze vysvětlit pouze cyklickými podmínkami.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Provozní kapacita Národního úřadu správy státního rozpočtu se sice postupně upevňuje, p řesto je ale třeba ji zásadním způsobem zlepšit. Její kapacita vyhrazená k vybírání finan čních prostředků a provádění kontrol je stále nedostatečná. Třebaže procento HDP vyjad

řující objem odvedených daní nepatrně vzrostlo, jsou skutečné výsledky nedávných opat ření spíše smíšené. Nárůst odvedené DPH lze z velké části přičítat vyšším sazbám stanoveným na dovoz.

Rumunsko musí zachovat své tempo a pokračovat ve svém úsilí, aby zajistilo přiměřený soulad daňové úpravy a výběr daní, a tak se zlepšila správní kapacita jeho daňové správy, pokud má dokončit přípravy v této oblasti.

Kapitola 13 Sociální politika a zaměstnanost

Do jisté míry se zlepšila legislativní úprava **bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**. Je t řeba urychleně dosáhnout právního souladu v oblasti **pracovního práva, rovného zacházení pro ženy a muže**. Zvláštní pozornost je nutno věnovat dokončení provádění právních předpisů do rumunského právního řádu v oblasti **veřejného zdraví**, konkrétně se jedná o problematiku přenosných nemocí, tabákové reklamy, krve a tkání. Ve vyvíjeném úsilí je třeba pokračovat, aby se dosáhlo plného provádění a uplatňování právních předpis ů, a k dalšímu upevnění správní kapacity v těchto oblastech.

Ačkoliv se zlepšila reprezentativnost Hospodářské a sociální rady nárůstem počtu jejích členů, úsilí vyvíjené k prohloubení **sociálního dialogu** obecně musí pokračovat, především za účelem povzbuzení neprůrazného dvoustranného dialogu, objasnění kriterií kladených i na reprezentativnost a vyřešení zbývajících otázek roztříštěnosti a nedostate čné kapacity organizací sociálních partnerů. Kromě toho je třeba zaměřit se na zvyšování zdraví obyvatelstva a jeho přístupu ke zdraví a lékařské péči, zejména na regionální úrovni a mezi vrstvami chudších sociálních skupin a menšin.

Přestože značně pokročily přípravy na **Evropský sociální fond**, musí se znásobit jejich tempo, především zvýšením správní kapacity a vybudováním organizačních struktur pro realizaci projektů.

V oblasti **sociálního začlenění** je třeba pokračovat v úsilí vyvíjeném ke zlepšení situace zranitelných skupin (například Romů) a podpořit jejich plné začlenění do společnosti.

Kapitola 15 Průmyslová politika

Privatizace a restrukturalizace pokračuje velmi pomalu. Přípravy Rumunska by v této oblasti měly pokračovat i během zbývajících měsíců. *(Srov. část věnovanou vývoji hospodářství.)*

Kapitola 20 Kultura a audiovizuální politika

V oblasti **audiovizuální politiky** nezaručují nedávno přijaté změny zákona o kinematografii, že zásada zákazu diskriminace z důvodu státní příslušnosti bude účinně uplatňována. Je třeba postupovat rychle, aby zásada zákazu diskriminace z důvodu státní příslušnosti byla opravdu začleněna do zákona o kinematografii ještě před přistoupením, čímž by se dosáhlo naprostého souladu s právní úpravou *acquis*. Přípravy Rumunska by v této oblasti měly pokračovat i během zbývajících měsíců.

Kapitola 21 Regionální politika

Probíhá proces definování plateb a procesu udělování povolení v rámci **řízení finančních prostředků a** zajišťování **finanční kontroly**.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Postupy je třeba vyzkoušet za účasti a koordinace orgánu, který povolení uděluje. Zárove ň je třeba sjednotit mechanismy spolufinancování v rámci operačních programů, aby byla jednoznačně vymezena zátěž konečných příjemců. Rumunsko dosud nezprovoznilo systém předběžných kontrol při zadávání veřejných zakázek. Je třeba vyřešit otevřenou otázku odborného vzdělávání (řízení financí, zadávání veřejných zakázek, schvalování projektů atd.).

Kapitola 22 Životní prostředí

V souvislosti s **ochranou přírody** se urychlily přípravy sítě Natura 2000. Přesto přetrvává určitý stupeň obav. Krátký časový harmonogram vymezený pro závěrečná opatření k sestavení vnitrostátního seznamu pro síť Natura 2000, včetně konzultace veřejnosti, p ředstavuje velký problém. Musí se včas vybudovat dostatečná správní kapacita ke spravování daného procesu.

Kapitola 24 Spravedlnost a vnitřní věci

Jistého pokroku se dosáhlo v oblasti **schengenského *acquis* a správy budoucí vnější hranice EU**. V květnu roku 2006 byl aktualizován Schengenský akční plán, který se plní v souladu s časový harmonogramem. V červnu dosáhla rumunská pohraniční policie plného stavu podél celé budoucí vnější hranice EU. Rovněž v červnu schválila vláda plán k provedení rumunského NSIS. Bylo zahájeno výběrové řízení na systém radiového dozoru v oblasti Černého moře, jakož i na části mobilního komunikačního systému využívaného v systému integrované správy hranic. Rumunsko podepsalo v srpnu dohodu o režimu na státní hranici s Bulharskem, která upravuje problematiku spolupráce a vzájemné pomoci p ři ochraně hranice.

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Rumunské hranice stále velmi ohrožuje obchodování s lidmi, nedovolené přistěhovalectví a převaděčství. Je třeba pokračovat v úsilí tak, aby systém integrované správy hranic byl plně funkční podle stanoveného plánu, tj. do roku 2009. Musí se zaškolit všichni nedávno přijatí pohraniční policisté, aby mohli zabezpečit vysoce kvalitní ochranu hranice. Pohrani ční policie potřebuje ještě další pracovní síly.

V otázce provádění **boje proti praní špinavých peněz** je třeba vyřešit některé otázky (*srov. část č. 4*).

V oblasti **boje proti podvodům a korupci** bylo podáno sedm dalších obžalob z korupce na vyšších pozicích (srov. část věnovanou politickým kritériím).

Přesto přetrvává určitý stupeň obav.

Na hranicích nejsou poskytovány jasné informace v některých hlavních jazycích (především v turečtině) a pokuty uložené řidičům nákladních vozidel nevycházejí z jasného právního základu, takže vlastní vymáhaná částka se v praxi může značně lišit. Musí se vést trestní řízení, vynášet odsouzení a varovné rozsudky vůči osobám, které byly uznány vinnými, aby byl boj proti korupci nezvratný.

Kapitola 28 Finanční kontrola

Určitý stupeň obav přetrvává v těchto oblastech uvedené kapitoly.

Stále je třeba usilovat o provedení strategie Rumunska **veřejné interní finanční kontroly**. V oblasti **vnější kontroly** zatím stále nebyl přijat nový ucelený zákon o Účetním dvoře přihlížející ke změnám v rumunské Ústavě, přijatým v roce 2003 (a poukazující na jeho řádnou finanční nezávislost). Účetní dvůr musí být jako nejvyšší kontrolní orgán ještě více posílen tak, aby jeho struktura, vedoucí postavení a činnost nemohly být politicky ovlivňovány. Současná situace nezajišťuje, aby Účetní dvůr vykonával své kontrolní funkce naprosto nezávisle, nezaujatě a maximálně profesionálně.

3. Překlad *acquis* do rumunštiny

Rumunsku zbývá přeložit zhruba 8 % objemu *acquis* (přibližně 7 000 stran) a zrevidovat zhruba 12 % (přibližně 11 500 stran). Vzhledem k dalším etapám produkce (korektura textů, jejich oprava a finalizace právními odborníky příslušných orgánů), tj. 47 % z celkového počtu stran (tj. přibližně 44 000 stran) není připraveno ke zveřejnění ve zvláštním vydání Úředního věstníku zveřejňovaném dnem přistoupení.

Přeložení a revidování celého *acquis* do přistoupení má absolutní prioritu, aby se zajistila právní jistota prováděcích právních předpisů. Rumunsko se vyzývá, aby zvýšilo své úsilí ke splnění tohoto úkolu.